

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy Ing. Mgr. Martina Jakuba Bruse a soudců JUDr. Jiřího Derfla a JUDr. Martiny Vernerové ve věci

- žalobců:
- a) **J. A.**, narozen X,
bytem X,
 - b) **V. A.**, narozen X,
bytem X,
 - c) **Z. B.**, narozen X,
bytem X,
 - d) **Z. B.**, narozen X,
bytem X,
 - e) **R. B.**, narozen X,
bytem X,
 - f) **L. B.**, narozen X,
bytem X,
 - g) **M. B.**, narozen X,
bytem X,
 - h) **P. B.**, narozen X,
bytem X,
 - i) **J. Č.**, narozen X,
bytem X,
 - j) **P. D.**, narozen X,
bytem X,
 - k) **T. D.**, narozen X,
bytem X,

- l) **P. F.**, narozen X,
bytem X,
- m) **A. G.**, narozen X,
bytem X,
- n) **M. H.**, narozen X,
bytem X,
- o) **J. H.**, narozen X,
bytem X,
- p) **J. H. U.**, narozena X,
bytem X,
- q) **M. H.**, narozen X,
bytem X,
- r) **L. H.**, narozen X,
bytem X,
- s) **M. Ch.**, narozen X,
bytem X,
- t) **R. J.**, narozen X,
bytem X,
- u) **P. J.**, narozen X,
bytem X,
- v) **J. K.**, narozen X,
bytem X,
- w) **J. K.**, narozen X,
bytem X,
- x) **M. K.**, narozena X,
bytem X,
- y) **R. K.**, narozen X,
bytem X,
- z) **L. K.**, narozena X,
bytem X,
- aa) **P. K.**, narozen X,
bytem X,
- ab) **J. K.**, narozen X,
bytem X,
- ac) **P. K.**, narozen X,
bytem X,
- ad) **M. P.**, narozen X,
bytem X,
- ae) **J. P.**, narozen X,
bytem X,
- af) **K. P.**, narozen X,
bytem X,
- ag) **M. P.**, narozen X,
bytem X,
- ah) **J. P.**, narozen X,
bytem X,
- ai) **V. R.**, narozen X,
bytem X,

- aj) D. R., narozen X,
bytem X,
- ak) K. S., narozen X,
bytem X,
- al) J. S., narozen X,
bytem X,
- am) O. S., narozen X,
bytem X,
- an) P. S., narozen X,
bytem X,
- ao) J. Š., narozen X,
bytem X,
- ap) P. Š., narozen X,
bytem X,
- aq) A. V., narozen X,
bytem X,
- ar) F. V., narozen X,
bytem X,
- as) J. Z., narozen X,
bytem X,
- at) J. Ž., narozen X,
bytem X,
- au) M. H., narozen X,
bytem X,

všichni zastoupeni advokátem Mgr. Zdeňkem Honzíkem,
sídlem Rooseveltova 49/16, 301 00 Plzeň,

proti

žalovanému: **Generální ředitel Vězeňské služby České republiky,**
sídlem Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4 – Nusle,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 6. 2021, č. j. VS-80277-9/ČJ-2021-80000L-51ODV,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění

1. Žalobci se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím svého právního zástupce domáhali zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 6. 2021, č. j. VS-80277-9/ČJ-2021-80000L-51ODV, (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo zamítnuto jejich odvolání a potvrzeno rozhodnutí ředitele Věznice Nové Sedlo (dále jen „ředitel věznice“) ze dne 4. 3. 2021, č. j. VS-13483-26/ČJ-2018-801920, (dále obvykle jen „prvostupňové rozhodnutí“). Tímto prvostupňovým rozhodnutím zamítl ředitel věznice žádost žalobců o

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

zaplacení hodin odpracovaných v souvislosti s § 60 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o služebním poměru“).

2. Současně žalobci požadovali, aby jim byla přiznána náhrada nákladů řízení.

Žaloba

3. Žalobci v žalobě nejprve nastínili, že se ve věci jedná o třetí rozhodnutí žalovaného, kdy prvním rozhodnutím bylo odvolání žalobců zamítnuto a potvrzeno rozhodnutí ředitele věznice, posléze druhým rozhodnutím žalovaný své první rozhodnutí zrušil spolu s dříve potvrzeným rozhodnutím ředitele věznice a věc vrátil řediteli věznice k novému projednání a rozhodnutí, a třetím rozhodnutím je napadené rozhodnutí žalovaného. Dle žalobců se po předchozím zrušujícím rozhodnutí žalovaného fakticky důkazní situace nezměnila, a přesto přistoupil žalovaný k zamítnutí jejich odvolání a potvrzení rozhodnutí ředitele věznice. Z provedeného dokazování přitom jednoznačně vyplynulo, že ustanovení § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru není dodržováno, přičemž je fakticky dodržovat nelze pro nedostatek příslušníků. Žalobcům však jsou přesto z pracovní doby odečítány přestávky na jídlo a odpočinek (dále obvykle jen „přestávky“).
4. Žalobci v žalobě poukázali na skutečnost, že vězeňské prostředí objektů, v nichž se vykonává trest odnětí svobody, je specifickým uzavřeným prostředím, když vyjma eskortní služby se veškeré činnosti odehrávají v uzavřeném prostoru přísně střežených objektů tak, aby nebyl porušen chráněný zájem společnosti a osoby vykonávající trest odnětí svobody byly odděleny od ostatní společnosti.
5. K pochopení činností vykonávaných příslušníky Vězeňské služby České republiky na jednotlivých součástech, tedy i ve Věznici Nové Sedlo – objekt Nové Sedlo (dále obvykle jen „věznice“), provedli žalobci exkurs do jejich služebních činností. Uvedli, že žalobci se rekrutují ze dvou oddělení, a jejich pracovní činnost je tudíž odlišná. Žalobci v rozhodné době vykonávali služební činnost na oddělení výkonu trestu v pozicích dozorců, výjimečně v pozici inspektora dozorčí služby, nebo na oddělení vězeňské stráže, a to jako strážní vykonávající službu při vnější ostraze objektu, nebo jako strážní vykonávající eskortní službu, případně na pozici inspektora, resp. vrchního inspektora strážní služby.
6. Pokud jde o oddělení výkonu trestu, žalobci vykonávají službu na stálých i pohyblivých dozorčích stanovištích dle závazného rozpisu dozorčích stanovišť, který stanoví, jaká stanoviště a v jakou dobu se obsazují. Na stanoviště jsou veleni denním rozkazem vedoucího oddělení výkonu trestu, kdy před nástupem služby se uskutečňuje na předem určeném místě rozdělení směny a následuje odchod na jednotlivá dozorčí stanoviště, kde žalobci přebírají službu, což zahrnuje komplexní početní prověrku odsouzených osob na daném úseku a převzetí služebních pomůcek včetně radiostanice. Převzetí služby se zapisuje do knihy předání a převzetí služby a hlásí nadřízenému. Služba na stanovištích je vykonávána v souladu se směrnicemi pro výkon dozorčí činnosti pro jednotlivá stanoviště. Mezi povinnosti dozorců patří například předvádět vězně k lékaři, předávat odsouzené na eskorty či jiným pracovníkům za účelem zaměstnávání, organizovat a kontrolovat vycházky, kontrolovat výdej stravy, zajistit dodržování pořádku na určených úsecích a vnitřního řádu pro odsouzené. Každý dozorce odpovídá za početní stav odsouzených na svém úseku služební činnosti a minimalizování nezákonného jednání a mimořádných událostí (sebepoškozování, sebevraždy či napadání). Při opuštění stanoviště musí být

prostřednictvím radiostanice ve spojení s ostatními příslušníky a operačním střediskem a v případě potřeby zasáhnout na jiném úseku služebních činností.

7. Žalobci upozornili, že výsledky namátkově vybraných dozorců bylo prokázáno, že sice mají možnost stravování v jídelně nebo konzumování vlastní stravy, avšak ani v tuto dobu neodkládají výstroj a jsou povinni v případě mimořádné události okamžitě ukončit stravování a dostavit se na určené místo. Při odchodu na stravu dozorčí stanoviště nepředávají žádnému dalšímu příslušníkovi a konzumace stravy není uvedena v knize předání a převzetí služby. Odchod z dozorčího stanoviště pouze nahlašují inspektorovi dozorčí služby s tím, že po dobu nejnutnější ke konzumaci stravy není režim na daném oddíle vykonáván. V případě, že žalobci konzumují stravu na pracovišti ve své kanceláři, probíhá faktická konzumace za provozu, kdy do kanceláře mají přístup odsouzení, kteří ventilují své požadavky. V takovém případě někdy musí žalobci ukončit konzumaci stravy a jít plnit své úkoly na svěřeném úseku služby. Stravu pak lze dokonzumovat později, až se uklidní situace. Žalobci nemají možnost, aby se v kanceláři uzamkli po dobu konzumace stravy a čerpání přestávky. Pokud je strava konzumována v závodní jídelně, nikdy žalobci nemohou vyčerpat celou dobu určenou pro přestávku, neboť po dobu konzumace stravy nikdo svěřený úsek nestřeží, a pokud by došlo k mimořádné události, odpovídá za úsek dozorce, který byl na tento úsek velen denním rozkazem vedoucího oddělení.
8. Žalobci poukázali na skutečnost, že porušení dozorčí služby je trestným činem dle § 390 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“). Žalobci mají za to, že směrnice pro výkon dozorčích činností, rozpisem dozorčích stanovišť, knihami předání a převzetí služby a výpovědí příslušníků bylo prokázáno, že nedochází k přerušení výkonu služby a žádný z dozorců není na stanovišti střídán. Žalobci ani v jediném případě nemohli trávit přestávky tak, aby přestávka byla realizována ve stanovené době a stanoveném rozsahu.
9. Pokud jde o oddělení strážní služby, žalobci uvedli, že při ostraze objektu věznice jsou příslušníci veleni do služby denním rozkazem vedoucího oddělení vězeňské stráže na strážní stanoviště. Rozpisem strážních stanovišť je stanoven počet strážních stanovišť a v jakou dobu se obsazují. Povinnosti na jednotlivých strážních stanovištích jsou upraveny směrnice. Přestávka na jídlo a odpočinek není ve vnitřních předpisech upravena. Dle žalobců neexistuje žádný příslušník, který by prováděl na těchto strážních stanovištích střídání strážného, aby mohl strážný čerpat přestávku na jídlo a odpočinek. Na strážní věži, tedy pevném stanovišti, platí dle žalobců zákaz konzumace stravy a není možné ani na okamžik strážní věž opustit. V případě, že je v mimopracovní době zajišťována eskorta například do zdravotnického zařízení, je dle žalobců vykonávána strážnými z jiných stanovišť než ze strážních věží, protože ke střídání příslušníků na strážních věžích nedochází včas a nezřídka je služba vykonávána pod dobu delší, než je stanoveno rozpisem. Průběh služby je zaznamenáván vrchním inspektorem strážní služby do knihy předání a převzetí služby, kde je zachyceno i střídání stanovišť. V případě mimořádné situace jsou příslušníci na pohyblivém strážním stanovišti povinni se do její likvidace zapojit.
10. Služba v eskortní směně je dle žalobců určena rovněž denním rozkazem vedoucího oddělení vězeňské stráže, přičemž je však samostatnou strážní směnou, kde je služební činnost realizována zpravidla v osmihodinových směnách. Eskortující příslušníci nemohou opustit eskortu, a tedy čerpat přestávku na jídlo a odpočinek.
11. Nezřídka dle žalobců je služební činnost vykonávána i při střežení vězně v nemocničním zařízení po dobu 12 hodin. Službu vykonává zpravidla jeden příslušník, který po celou

dobu střežení není střídán, pročez nemůže přestávku čerpat, avšak přesto je mu přestávka z pracovní doby odečtena.

12. Dle žalobců lze na služební činnost ve Věznici Nové Sedlo vztáhnout názor Městského soudu v Praze uvedený v rozsudku ze dne 14. 5. 2015, č. j. 8 Ad 13/2011-53, který se týkal služební činnosti u Policie České republiky na operačním středisku: „*Tedy nezbyvá než poukázat na skutečnost, že výše uvedené osoby v podstatě zpochybnily, velmi zásadně zpochybnily to, že by na předmětném operačním středisku přestávky vypadaly tak, že by je bylo možno podřadit pod pojem přestávka na jídlo a odpočinek ve smyslu § 60 zákona o služebním poměru, když v podstatě z jejich výpovědi vyplývá, že i během čerpání přestávky se policista nacházel přímo na svém pracovišti, nebo v jeho bezprostřední blízkosti, a byl tak připraven kdykoliv se na své pracoviště okamžitě vrátit, a to v závislosti na situaci, která by tedy mohla nastat. Takový stav věci lze jen velmi obtížně označit za přestávku na jídlo a odpočinek, která by znamenala přerušování výkonu služby. Za takovou přestávku by bylo možno považovat jenom stav, kdy by tedy policista, navíc tedy v souladu s tím, jak to bylo naplánováno, opustil v daný čas své pracoviště a mohl se odebrat někam mimo své pracoviště a po stanovených 30 minut se zkrátka vůbec nezajímal o to, co se na předmětném pracovišti děje a těch 30 minut věnoval pouze tomu, aby se najedl, nebo si odpočinul nějakým jiným způsobem, ať už pasivním nebo aktivním způsobem, dle vlastního uvážení.*“ Žalobci upozornili, že službu všichni příslušníci vykonávají v době uvedené denním rozkazem vedoucích oddělení v kompletním ustrojení a vystrojení a v případě dozorcí služby i s radiostanicí. Není podstatné, že je jim v některých případech po dobu nezbytně nutnou umožněno stravování. To nelze považovat za čerpání přestávky na jídlo a odpočinek, neboť jsou i po celou dobu přestávky veleni na strážním či dozorcím stanovišti, toto nikomu nepředávají a stále vykonávají činnost dle interních právních norem a rozpisu strážních a dozorcích stanovišť. K žádnému střídání vyjma ukončení pracovní doby nedochází.
13. Žalobci namítli, že názor žalovaného vycházející z prvostupňového rozhodnutí, že na pevných stanovištích jsou příslušníci střídáni jinými příslušníky a na pohyblivých stanovištích není střídání nutné, nemá oporu v právní úpravě ani v interní normě pro služby na jednotlivých úsecích služební činnosti. Příslušníci, kteří nejsou střídáni, nemohou stanoviště bez jakéhokoli následku opustit. Názor ředitele věznice v prvostupňovém rozhodnutí, že na pohyblivých stanovištích není střídání nutné, znamená dle žalobců, že strážný v eskortní směně u soudu může na dobu čerpání přestávky na jídlo a odpočinek eskortu beztretně opustit tak, že ji oslabí nebo eskortovaného vězně uzamkne v eskortní místnosti soudu a odejde čerpat přestávku na jídlo a odpočinek. Tento názor nemá oporu v prokázaných skutečnostech, rozpisech strážních a dozorcích stanovišť a je v rozporu s jednotlivými výpověďmi.
14. Dle žalobců uvedl ředitel věznice v prvostupňovém rozhodnutí, že žalobci nepopírají, že jim je umožněno stravování, dokonce mimo objekt Věznice Nové Sedlo. Žalobci však takovou možnost nikdy nezmnínili. Ředitel věznice dle žalobců účelově zaměňuje střídání strážního a dozorcího stanoviště. V denních rozkazech nejsou žádní střídající příslušníci uvedeni. Vedoucí oddělení se svými výpověďmi snaží zakrýt jimi tolerované protiprávní jednání.
15. Žalobci nesouhlasili s argumentací v napadeném rozhodnutí, že příslušníci čerpající přestávku na jídlo a odpočinek nemají povinnost se zapojit do likvidace mimořádných událostí. Takové vyjádření je v rozporu se směrnicemi pro signály mimořádných situací a příslušníkům uvedenou povinnost ukládají právní předpisy, a to zejména § 7 zákona č.

555/1992 Sb., o vězeňské službě a justiční stráži České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 555/1992 Sb.“).

16. Dle žalobců je irelevantní tvrzení ředitele věznice, že jim v případě mimořádné události byla stanovena náhradní doba na čerpání přestávky. Žalobci nezaznamenali jediný případ, kdy by jim náhradní doba byla stanovena.
17. Za zcela irelevantní považují žalobci i tvrzení ředitele věznice, že je výlučně na zvážení každého ze žalobců, v jakém oděvu a s jakou výstrojí bude stravu v jídelně konzumovat.
18. Žalobci nesouhlasili s tvrzením ředitele věznice, že žádný předpis nezakazuje příslušníkovi opuštění objektu věznice v případě čerpání přestávky, ačkoli je stále velen denním rozkazem vedoucího oddělení na strážní nebo dozorčí stanoviště. Žalobci zdůraznili, že ředitel věznice neuvedl žádné konkrétní ustanovení právních předpisů, dle kterého by mohl příslušník opustit dozorčí či strážní stanoviště.
19. Dle žalobců v odůvodnění napadeného rozhodnutí zcela absentuje vyjádření k porušování interních norem vyšší právní síly pokyny nižších stupňů. Vydáváním příloh vedoucím oddělení vězeňské stráže a vedoucím oddělení výkonu trestu k čerpání přestávek bez vystřídaní je dle žalobců porušována norma vyšší právní síly, kterou jsou Rozpisy dozorčích a strážních stanovišť ředitele Věznice Nové Sedlo. Žalobci příkladmo uvedli, že dle zmíněných rozpisů se stanoviště obsazují nepřetržitě (na 24 hodin denně), avšak v důsledku čerpání přestávek je střežení či výkon služby na stanovišti fakticky vykonáván toliko 22 hodin.

Vyjádření žalovaného k žalobě

20. Žalovaný se žalobou nesouhlasil a navrhl její zamítnutí. Odkázal na prvostupňové a napadené rozhodnutí, kde jsou dle jeho názoru řádně vypořádány všechny námitky žalobců. Nesouhlasil se žalobci, že bylo prokázáno, že ve věznici není a nemůže být dodržován nárok příslušníků na přestávku na jídlo a odpočinek ve smyslu § 60 zákona o služebním poměru. Naopak dle žalovaného bylo prokázáno, že charakter služby ve Věznici Nové Sedlo umožňuje přerušit výkon služby pro čerpání přestávky na jídlo a odpočinek a že příslušníci mohou tuto přestávku čerpat dle svého uvážení s přihlédnutím k charakteru prostředí, ve kterém vykonávají službu. Žalovaný nepopírá, že příslušníci jsou omezeni ve svých aktivitách, to ale vyplývá z toho, že vykonávají službu v režimovém prostředí. Omezení však nejsou takového charakteru, aby nemohli čerpat plnohodnotnou přestávku na jídlo a odpočinek.
21. Žalovaný se neztotožňuje s argumentací žalobců, že je pomíjen Rozpis strážních a dozorčích stanovišť, a s úvahami ohledně faktické doby střežení stanovišť, střídání a nestřídání příslušníků či porušování interních norem ze strany vedoucího oddělení vězeňské stráže či vedoucího oddělení výkonu trestu. Jednotlivá stanoviště (strážní i dozorčí) jsou rozdělena na pevná a pohyblivá, přičemž toto dělení je zásadní i pro možnost čerpání přestávky na jídlo a odpočinek. V případě pohyblivých stanovišť není povinností příslušníků být na nich po celou dobu výkonu služby, což plyne i z toho, že v některých případech se z nich v rámci plnění služebních povinností příslušníci vzdalují, a to mimo jiné i za účelem konzumace stravy v jídelně. V případě pevného dozorčího stanoviště je nezbytná neustálá faktická přítomnost veleného příslušníka a pro případ čerpání přestávky na jídlo a odpočinek je nutno příslušníka střídat, což bylo v řízení jednoznačně prokázáno, a to i výslechy svědků.

22. Pro řádné čerpání přestávky na jídlo a odpočinek není dle žalovaného podstatné, zda jsou příslušníci ustrojeni do služebního stejnokroje a vyzbrojeni dle směrnic pro výkon služební činnosti. Podstatná je pouze okolnost, zda doba, kterou strávili při odpočinku či jídle, se podřadí pod *přestávky na jídlo a odpočinek* nebo pod *přiměřenou dobu na jídlo a odpočinek*. Vězeňská služba České republiky je bezpečnostním sborem, tudíž není ničím neobvyklým, že její příslušníci jsou ustrojeni do služebního stejnokroje, jak tomu je také u jiných bezpečnostních sborů, např. u Policie České republiky nebo u Hasičského záchranného sboru, jejichž příslušníci se řídí také zákonem o služebním poměru. K tomu žalovaný poukázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2013, sp. zn. 21 Cdo 4446/2011, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2020, č. j. 9 As 40/2020-78.
23. Žalovaný konstatoval, že na povinnost příslušníků zakročit v době čerpání přestávek na jídlo a odpočinek se vztahují obecné povinnosti příslušníků Vězeňské služby České republiky vyjádřené v § 7 odst. 3 a 4 zákona č. 555/1992 Sb. Žalovaný má za to, že mimořádná událost je nepředvídatelná a nahodilá událost, kterou nelze předvídat v předpokládaném průběhu služby, tedy ani při plánování přestávek na jídlo a odpočinek. Nelze predikovat, kdy k ní dojde. Dle žalovaného nelze přisvědčit argumentaci, že by „čekání“ na mimořádnou událost a případná účast při této mimořádné události měla mít vliv na posouzení, zda příslušníci čerpají přestávky na jídlo a odpočinek, neboť mimořádná událost nespadá pod běžný, a tudíž předvídatelný výkon služby. Na podporu své argumentace žalovaný citoval z rozsudků Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 27. 7. 2018, č. j. 65 Ad 2/2017-79, a ze dne 27. 7. 2018, č. j. 65 Ad 9/2017-53, rozsudků Nejvyššího soudu ze dne 12. 6. 2018, sp. zn. 21 Cdo 6013/2017, a ze dne 26. 2. 2013, sp. zn. 21 Cdo 4446/2011. Příslušník má v době čerpání přestávek na jídlo a odpočinek povinnost zakročit u mimořádné události dle obecné povinnosti upravené v § 7 zákona č. 555/1992 Sb., což však dle žalovaného neznamena, že by byl sankcionován za nezakročení v případě, že by signál o mimořádné události nezachytil, neboť by nebyl v době čerpání přestávky na jídlo a odpočinek na příjmu. V tomto případě by samozřejmě zakročili jiní příslušníci. Dále poukázal na názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2020, č. j. 9 As 40/2020-78, že povinnost příslušníka zasáhnout v případě zcela mimořádných situací nevylučuje sama o sobě možnost čerpat přestávku na jídlo a odpočinek.
24. K eskortní směně žalovaný uvedl, že eskortní směna je samostatným útvar, a žalovanému tak není jasné, jak její vytiženost ovlivňuje obsazování strážních věží, a to zvláště s vědomím, že eskorty se provádějí zpravidla směrem ven z areálu věznice, zatímco úkolem strážných na strážních věžích je především sledovat vnitřní areál věznice. Žalovanému současně není zřejmé, proč žalobci zmiňují (ne)možnost čerpání přestávek také u příslušníků eskortní směny, jestliže mezi žalobci není jediného příslušníka, který by byl do eskortní směny zařazen. Odkaz na službu v eskortní směně je tak zcela irelevantní.
25. Žalovaný uznává, že ze směrnic pro výkon služby a Rozpisu dozorčích stanovišť není zřejmé, že by došlo k přerušení výkonu služby. Je třeba však zopakovat, že úkolem výše uvedených předpisů je upravovat služební povinnosti příslušníků, nikoli jejich zákonem vymezený volný čas. Ad absurdum by tak výše uvedené normy musely upravovat také dobu služebního volna. Naopak, z denních rozkazů je dle žalovaného patrné a bezpečně dohledatelné, v jakou hodinu, jaký příslušník a na jakém stanovišti střídá či zastupoval.
26. Žalovaný uzavřel, že přestávky v prostředí Věznice Nové Sedlo lze naplánovat a službu lze pro čerpání přestávky přerušit, neboť charakter jednotlivých stanovišť to buďto umožňuje (pohyblivá stanoviště), nebo jsou příslušníci po dobu čerpání přestávek na jídlo a Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

odpočinek vystřídání (pevná stanoviště). V době čerpání přestávky na jídlo a odpočinek nemá příslušník žádné povinnosti vyplývající ze stanoviště, na kterém vykonává službu, a může tak plně čerpat přestávku, neboť výkon služby lze pro čerpání přestávky na jídlo a odpočinek přerušit. Je na jeho uvážení, zda bude přestávku čerpat formou konzumace stravy či bude pouze odpočívat.

Replika žalobců k vyjádření žalovaného

27. Ve své replice k vyjádření žalovaného zopakovali žalobci svou argumentaci uplatněnou již v žalobě. Nově pak poukázali na v mezidobí vydaný rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 13. 7. 2021, č. j. 55 Ad 2/2020-147, jímž bylo vyhověno žalobě 89 příslušníků Věznice Vinařice, přičemž se dle žalobců v uvedené věci jednalo o shodnou problematiku čerpání přestávek.
28. Žalobci pak především opakovaně zdůrazňovali, že žádná směrnice pro výkon služby na stanovištích neřeší problematiku střídání na stanovištích, tuto problematiku neřeší ani seznam strážních a dozorcích stanovišť, nebyl proveden žádný důkaz, který by prokazoval možnost odchodu ze stanovišť za účelem konzumace stravy.
29. Žalobci zastávající post inspektora dozorcí služby (dále též jen „IDS“) upozornili, že IDS je nadřízeným všech dozorců a nikdy nikomu tento služební post nepředává a již ani okrajově svému podřízenému. Žalobci ve funkci IDS popírají tvrzení žalovaného, že by buď vykonávali zástupným způsobem IDS, či IDS se nechal tímto způsobem střídat na stanovišti. Fakticky se opětovně jedná o tvrzení, že údajný střídající příslušník z pozice strážného na přesně určeném stanovišti vykonává službu nejen na svém úseku služby, ale současně jako IDS. Takové střídání je zcela nemožné a hlavně nezákonné.
30. Pokud žalovaný ve svém vyjádření argumentoval tím, že střídající příslušníci pochází z jiného stanoviště, např. balíkární či z ošetřovny a v určitou dobu službu nevykonávají, a tudíž je možno je použít na střídání stanovišť za účelem přestávek, pak žalobci namítají, že i tito příslušníci by museli opustit své dozorcí stanoviště, kde v tuto dobu by nikdo službu nevykonával, což je rovněž v rozporu s rozpisem stanovišť.
31. Pokud žalovaný tvrdí a popisuje ve svém vyjádření vzájemnou zastupitelnost příslušníků na jednotlivých dozorcích stanovištích, pak dle žalobců tímto tvrzením ventiluje sám možnost porušování vlastní interní normy.

Posouzení věci soudem

32. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalobci ani žalovaný nesdělili soudu do dvou týdnů od doručení výzvy svůj nesouhlas s rozhodnutím bez jednání, ačkoli byli ve výzvě výslovně poučeni, že nevyjádří-li se v dané lhůtě, má se za to, že souhlas s rozhodnutím bez jednání byl udělen.
33. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během lhůty 60 dnů od právní moci napadeného rozhodnutí ve smyslu § 196 odst. 1 zákona o služebním poměru. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

přihlédnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v posuzované věci nebyly zjištěny.

34. Podle § 60 odst. 1 písm. a), b) zákona o služebním poměru má příslušník nárok na přestávku ve službě na jídlo a odpočinek, nejdéle po každých 5 hodinách nepřetržitého výkonu služby, jestliže služební funkcionář nerozhodne na žádost příslušníka jinak, a to při trvání směny do 9 hodin v rozsahu 30 minut, a nad 9 hodin v takovém rozsahu, aby jedna přestávka činila 30 minut a ostatní přestávky činily nejméně 15 minut.
35. Podle § 60 odst. 2 zákona o služebním poměru se přestávka ve službě na jídlo a odpočinek nezapočítává do doby služby.
36. Podle § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru, jde-li o službu, jejíž výkon nemůže být přerušen, musí být příslušníkovi i bez přerušení výkonu služby zajištěna přiměřená doba na jídlo a odpočinek.
37. Z obsahu předloženého správního spisu soud zjistil, že žalobci podali návrh na zahájení řízení o zaplacení hodin odpracovaných v souvislosti s § 60 zákona o služebním poměru s požadavkem na proplacení neoprávněně odečtených přestávek na jídlo a odpočinek za období od 28. 12. 2014 do 27. 12. 2017. V případě žalobce au) M. H., jehož návrh byl spojen ke společnému řízení, se jednalo o období od 2. 5. 2014 do 2. 5. 2018. Žalobci navrhli provedení důkazu směnovými výkazy každého účastníka za rozhodné období, v nichž je odpočet přestávek na jídlo a odpočinek; denními rozkazy vedoucích oddělení, z nichž vyplývá, na jakém konkrétním stanovišti byl žadatel v rozhodné směně zařazen; seznamem strážních a dozorcích stanovišť, z něhož je zřejmé, po jakou dobu se toto stanoviště obsazuje; směrnici pro výkon služby na konkrétním stanovišti, která upravuje pro toto stanoviště čerpání přestávky na jídlo a odpočinek; knihou předání a převzetí stanoviště; event. knihou předání a převzetí služby vrchního inspektora strážní služby, v níž by mělo být uvedeno, kdy a kým byl konkrétní žalobce střídán na konkrétním pracovišti, a pokud by z těchto knih nic takového nevyplývalo, znamenalo by to, že žalobci střídání nebyli, tzn. přestávku na jídlo a odpočinek nečerpali.
38. Ředitel věznice vyslechl jakožto reprezentativní vzorek 4 žalobce s rozdílnými pracovními pozicemi – vrchního asistenta (dozorce) Z. B., vrchního inspektora strážní služby R. K., dozorce P. Š. a inspektora strážní služby J. Ž. Dále byli vyslechnuti nadřízení žalobců, a to vedoucí oddělení výkonu trestu A. N. a vedoucí oddělení vězeňské stráže M. B. Správní spis byl opatřen navrhovanými listinnými důkazy, z nichž vycházel ředitel věznice při svém rozhodování. Ředitel věznice vydal ve věci své první rozhodnutí ze dne 16. 4. 2018, č. j. VS-13483-18/ČJ-2018-801920, jímž žádost žalobců zamítl. Následně žalovaný rozhodnutím ze dne 2. 7. 2018, č. j. VS-61510-/ČJ-2018-80000L-PK, zamítl odvolání žalobců a potvrdil rozhodnutí ředitele věznice. Proti rozhodnutí žalovaného podali žalobci ke zdejšímu soudu žalobu, která byla vedena pod sp. zn. 15 Ad 7/2018, a kterou v průběhu řízení vzali zpět, když po zahájení soudního řízení žalovaný rozhodnutím ze dne 19. 12. 2018, č. j. VS-61510-12/ČJ-2018-80000L-PK, zrušil své dřívější rozhodnutí ze dne 2. 7. 2018 spolu s rozhodnutím ředitele věznice ze dne 16. 4. 2018 a věc vrátil řediteli věznice k novému projednání a rozhodnutí, čímž de facto vyhověl požadavku žalobců.
39. V případě žalobce au) M. H. byla situace odlišná oproti ostatním žalobcům, jelikož tento žalobce svůj návrh podal samostatně. Tento návrh byl, obdobně jako u ostatních žalobců, zamítnut rozhodnutím ředitele věznice ze dne 17. 7. 2018, č. j. VS-58400-12/ČJ-2018-801920-SP. V odvolacím řízení žalovaný zmíněné rozhodnutí ředitele věznice zrušil svým Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

rozhodnutím ze dne 31. 10. 2018, č. j. VS-94017-7/ČJ-2018-800000L-PK, a věc vrátil k novému projednání a rozhodnutí. Posléze došlo ke spojení věci žalobce M. H. s věcí ostatních žalobců.

40. Žalovaný ve výše uvedených případech přistoupil ke zrušení rozhodnutí ředitele věznice, neboť dospěl k názoru, že některé argumenty účastníků řízení nebyly dostatečně podloženy důkazy, a bylo proto třeba doplnit dokazování tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci, o němž nebude důvodných pochybností o tom, zda žalobci čerpali přestávku na jídlo a odpočinek ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru. Žalovaný ve zrušujícím rozhodnutí shledal rozhodujícím posouzení, zda si mohl každý žalobce při výkonu služby udělat přestávku na jídlo a odpočinek, či zda byl výkonem služby nucen k nepřerušnému výkonu služby, a byla mu tak zajištěna pouze přiměřená doba na jídlo a odpočinek. V daném případě však nebylo dle žalovaného dostatečně zjištěno, jakým způsobem ve skutečnosti přestávky na jednotlivých stanovištích probíhaly, jak byly realizovány, jak odpočinek účastníků řízení vypadal. Předestřel, že pro doplnění dokazování může ředitel věznice vyslechnout žalobce či svědky (příslušníky, kteří jsou zařazeni na stejných stanovištích žalobci, nebo inspektory dozorcí a strážní služby), dále opatřit důkazy prokazující, ve které dny byly vyhlášeny mimořádné události a jak bylo u příslušníků postupováno v případě, že byla vyhlášena mimořádná událost v době, kdy příslušník čerpal přestávku, tedy důkazy prokazující četnost a charakter mimořádných událostí a kdo se při těchto mimořádných událostech svolává. Zdůraznil dále, že je třeba zabývat se rovněž dostatečně těmito otázkami: zda příslušník, který je střídán pro čerpání přestávky, má stále odpovědnost za stanoviště, nebo ta přechází na příslušníka, který jej střídá, zda jsou o tomto příslušníci obeznámeni a jakým způsobem, a to z hlediska odpovědnosti příslušníka, jež střídá, za stanoviště, z kterého přichází; zda jsou střídající příslušníci obeznámeni s právy a povinnostmi stanoviště, zda jsou tato práva a povinnosti do návratu střídaného příslušníka plněny; kdo a jakým způsobem určuje, kdo, kdy a jakým způsobem bude střídat, a to vzhledem k možnému dopadu na stanoviště střídajícího příslušníka, tedy zda se při střídání přihlíží k povinnostem, které vyplývají ze stanoviště střídajícího; jakým způsobem probíhá střídání příslušníků v rámci přestávek na jídlo a odpočinek, tedy zda jsou v době čerpání přestávek na jídlo a odpočinek plněny povinnosti stanoviště, a to jak na stanovišti střídaného příslušníka, tak na stanovišti střídajícího příslušníka.
41. Ředitel věznice v dalším řízení doplnil dokazování o výpovědi dalších žalobců, a to inspektora strážní služby K. P., vrchního asistenta J. P. (dozorce) a inspektora J. Š. (strážný), a o výpovědi dalších svědků, a to vrchního asistenta O. Š. (strážný), inspektora J. P. (strážný), vrchního asistenta M. Š. (dozorce), vrchního asistenta R. A. (dozorce) a zástupce vedoucího oddělení vězeňské stráže L. K.
42. Vedoucí oddělení vězeňské stráže M. B. vypověděl, že příslušníci – strážní jsou veleni na základě denního rozkazu na konkrétní strážní stanoviště, v souladu s Rozpisem strážních stanovišť. V příloze denního rozkazu jsou pak uváděny přestávky na odpočinek. V denním rozkazu nejsou uvedeny osoby, které jsou určeny pro střídání. Na určitá strážní stanoviště může být veleno více příslušníků, kteří se o přestávkách střídají, stejné je to u strážných a zásahové jednotky i v noční době. Přestávky plánuje a nařizuje vrchní inspektor ve službě, jejich čerpání vykazuje ve spolupráci s operátorem právě do přílohy denního rozkazu a následující den provádí kontrolu čerpání přestávek vedoucí oddělení vězeňské stráže. Pokud příslušník nemůže z důvodu služební povinnosti čerpat přestávku, pak ji nečerpá a je mu proplacena. Při střídání příslušníků na jednotlivých stanovištích za účelem čerpání
- Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

přestávky se toto zapíše do knihy předání služby, která je na každém stanovišti, a je v ní zapsán čas předání a převzetí služby. V případě čerpání přestávky musí být obsazena všechna stanoviště, střídání provádí příslušník denní směny, který nevykonává žádnou svoji činnost. Příslušníci mohou čerpat přestávky mimo věznici, ale většinou je čerpají v areálu věznice, během přestávky mají kompletní výzbroj a výstroj, ale mají možnost výstroj odložit. Svědek neznal předpis umožňující opuštění objektu věznice v době přestávek. Při mimořádné události ve věznici je příslušník konzumující stravu povinen zasáhnout.

43. Vedoucí oddělení výkonu trestu A. Nováková vypověděla, že příslušníci – dozorci jsou veleni na jednotlivá dozorčí stanoviště na základě denního rozkazu. Jsou veleni na konkrétní dozorčí stanoviště, a to v souladu s rozpisem dozorčího stanoviště. V příloze denního rozkazu jsou uváděny přestávky. V samotném denním rozkazu nejsou uvedeny osoby, které jsou určeny pro střídání. V případě čerpání přestávky příslušníkem může být příslušník nahrazen příslušníkem z jiného dozorčího stanoviště, které pak po dobu střídání není obsazeno. Ve směrnících jednotlivých dozorčích stanovišť nejsou přestávky řešeny. V knize předání a převzetí služby je zapsán čas předání a převzetí služby. Při střídání se neprovádí sčítací prověrka.
44. Zástupce vedoucího oddělení vězeňské stráže L. K. uvedl ve své výpovědi, že přestávky nejsou plánovány ani nařizovány, za čerpání je odpovědný vrchní inspektor strážní služby, zápis provádí inspektor strážní služby. V případě, že příslušník nečerpá přestávku, toto zaznamená inspektor strážní služby a příslušníkovi není započítána přestávka, přičemž vrchní inspektor strážní služby napíše důvod nečerpání přestávky. Doba přestávky, která nebyla čerpána, je tedy zaplácena. Příslušníci na svých strážních stanovištích jsou v době čerpání přestávky střídáni, přičemž střídající příslušník přebírá na tomto místě služební povinnosti střídaného příslušníka. V denním rozkaze vedoucího oddělení vězeňské stráže jsou stanoveni příslušníci nezařazení na strážní stanoviště tak, aby mohli střídat ostatní kvůli čerpání přestávek. Tito příslušníci pracují na pozicích psovod, řidič a eskortní směna. V noční době je situace řešena tak, že směna je posílena.
45. Žalobce Z. B. (dozorce) ve své výpovědi uvedl, že nemůže čerpat přestávku v rozsahu 30 minut dle svého uvážení z důvodu nedostatku příslušníků a z časového důvodu, když je třeba plnit časový rozvrh. Třikrát až čtyřikrát do týdne se stává, že nemůže čerpat přestávku v plném rozsahu 30 minut. Kratší přestávku mu nikdo nenařizuje, avšak v případě problémů je vyzván, aby ukončil co nejrychleji stravování a šel řešit problémy, což se stává asi osmkrát do měsíce.
46. Žalobce P. Š. (dozorce) ve své výpovědi uvedl, že mají rozpis přestávek, ale využívají ho, jak to jde, nelze se držet času, který je uveden, nelze vždy dodržet dobu přestávky 30 minut. Na přestávky je dle rozpisu střídán jiným příslušníkem, avšak ve skutečnosti nikoliv. Přestávka někdy nečiní celých 30 minut z organizačních důvodů. Nedokáže říci přesně, jak často se to stává. Nepamatuje si, že by mu někdo někdy nařídil, že má mít kratší přestávku.
47. Žalobce J. Ž. (inspektor strážní služby) ve své výpovědi k dotazu, zda může čerpat přestávku dle svého uvážení po dobu 30 minut, uvedl, že bych chtěl, ale nemůže. Nají se za 15 minut, a pak jde dělat, aby se všichni prostřídali. Na přestávky je střídán jiným příslušníkem.
48. Žalobce R. K. (vrchní inspektor strážní služby) ve své výpovědi uvedl, že nemůže čerpat přestávku dle svého uvážení v rozsahu 30 minut, nýbrž jen na dobu nezbytně nutnou, Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

neboť stále musí být k dispozici. Na dobu přestávky je střídán inspektorem strážní služby. K rozsahu přestávky dále uvedl, že sice může čerpat 30 minut, avšak i když má tu půlhodinovou přestávku, musí být stále k dispozici. Kratší přestávku mu nikdo nenařizuje.

49. Strážný O. Š. ve své výpovědi uvedl, že čerpání přestávek je o dohodě mezi strážnými, aby se stihli vystřídat. Dobu čerpání přestávek zapisuje operátor. Je mu umožněno čerpat přestávku v délce 30 minut, kterou tráví tak, že si ohřeje jídlo a stravuje se. Ohledně střídání po dobu přestávky uvedl, že záleží na stanovišti. Pokud je velen jako strážný (pohyblivé stanoviště), může čerpat přestávku a nikdo ho nestřídá, avšak pokud je na pevném stanovišti, musí být střídán jiným příslušníkem. Střídající příslušník přebírá jeho služební povinnosti. Střídající příslušník je buď rovněž strážným, nebo strážným – řidičem. Ve většině případů střídá jiný příslušník ze zásahové hlídky. Takového zastupujícího příslušníka ze strážní zásahové hlídky pak nikdo na jeho stanovišti nestřídá s ohledem na počet lidí. Na stanovištích však vždy někdo zůstává, hlídka je tudíž akceschopná, avšak oslabená.
50. Žalobce J. P. (dozorce) ve své výpovědi uvedl, že čas přestávky je plánován nadřízeným pouze papírově, nikoliv však v praxi. Přestávku tráví tak, že si ohřeje jídlo, což zabere asi 10-15 minut, je to v průběhu oběda, a pak jde zase pracovat. Délka přestávky 30 minut se většinou nedodrží. Nedodržení délky přestávky mu nikdo nenařizuje. V době své přestávky není střídán na svém stanovišti jiným příslušníkem, přičemž slouží na pevném stanovišti. Na vysvětlenou uvedl, že si nepředávají navzájem žádnou dokumentaci, takže tím pádem není vystřídán. Po dobu přestávky na jeho místě na pevném stanovišti není nikdo jiný. K dotazu, zda v denním rozkazu vedoucího oddělení výkonu trestu je uvedena osoba, která není zařazena na žádné dozorčí stanoviště a je určena pouze ke střídání přestávek na jídlo, uvedl, že ano, přičemž se jedná o tzv. šestky (označení 7A), které nemají pevné stanoviště a které mají za úkol výdej stravy a pomáhají ostatním příslušníkům v plnění úkolů.
51. Žalobce J. Š. (strážný) ve své výpovědi uvedl, že nikdo mu čerpání přestávky nenařizuje. Když je čas na jídlo, tak se jde naobědvat ten příslušník, který zrovna nemá žádnou činnost. Není umožněno čerpání přestávky v plné délce 30 minut, protože by se nestihla vystřídat všechna stanoviště. Pokud koná službu na pevném stanovišti, je střídán na přestávku jiným příslušníkem, ale nevyčerpá celou přestávku. Střídající příslušník přebírá jeho služební povinnosti. Stravu konzumuje, co nejrychleji to jde, aby se mohli vystřídat ostatní příslušníci, maximálně tak 10-15 minut.
52. Dozorce M. Š. ve své výpovědi uvedl, že přestávky mají napsané v příloze denního rozkazu vedoucího oddělení výkonu trestu, ale není vždy možné, aby čerpali přestávku tak, jak je napsaná. Stává se, že přestávku nemohou čerpat vůbec, přičemž v takovém případě jim přestávka není nahrazena. Tuto skutečnost, že nemohl čerpat přestávku, svému nadřízenému nehlásí, uvedená situace se nestává moc často. Je umožněno čerpat přestávku v délce 30 minut, ale někdy se stává, že to nevyjde. Po dobu čerpání přestávky je střídán jiným příslušníkem, který plní jeho služební povinnosti. Přestávku čerpá tak, že buď se stravuje, nebo odpočívá, přičemž stále je připraven na řešení mimořádných situací. Střídající příslušník je z jiného dozorčího stanoviště.
53. Žalobce K. P. (inspektor strážní služby) ve své výpovědi uvedl, že čerpání přestávek určuje operátor dle dané situace. Není mu umožněno čerpat celých 30 minut přestávky, protože nejsou lidi. Nevyčerpání přestávky svému nadřízenému nehlásí. Přestávku tráví tak, že jde na jídlo, přičemž se nají během 10 minut, a pak jde střídát dalšího příslušníka. Zkrácení

přestávky mu nikdo nenařizuje, ale dělá to v rámci kolegiality. Po dobu přestávky není střídán, protože je zástupcem velitele směny a nemá pevné stanoviště. Když se nají, vystřídá operátora, a pak střídá velitele směny. Poté jde na zásahovou hlídku, kde se střídají zase další strážní. Jelikož je výdej oběda od 11:15 do 13:15 hodin a ve službě je 12 lidí z toho cca 11 pevných stanovišť, nelze za tuto dobu vystřídat všechna stanoviště.

54. Inspektor strážní služby J. P. ve své výpovědi uvedl, že čerpání přestávky nařizuje buď operátor, nebo velitel zásahové hlídky. Většinou se dodržuje čerpání přestávky v délce 30 minut, ale když je potřeba, musí běžet na zásah. V případě zkrácení přestávky se najde v průběhu dne prostor k jejímu dočerpání. V době čerpání přestávky je střídán na svém místě, pokud je to možné, a pokud taková možnost není, tak jde na oběd nebo si dá oběd na stanovišti zásahové hlídky. V denním rozkaze vedoucího oddělení vězeňské stráže je stanovena činnost pro každého veleného příslušníka, přičemž je veleno o jednoho příslušníka méně. Střídajícího příslušníka dělá ten příslušník, který nemá momentálně žádnou činnost.
55. Dozorčí R. A. ve své výpovědi uvedl, že ohledně čerpání přestávek mají formulář, který se každý den podepisuje. Čerpání přestávky v délce 30 minut mu víceméně není umožněno z důvodu nedostatku příslušníků, když se prostě nemohou vystřídat. V případě nevyčerpání celé doby přestávky mu není zbylá doba nahrazena. V době čerpání přestávky je na svém stanovišti střídán jiným příslušníkem, pokud je nějaký k dispozici, přičemž tento střídající příslušník přebírá jeho služební povinnosti. V jídelně se nestravuje, obědvá na CR (dozorčí stanoviště č. 1 *centrální režim*, kde se nachází kuchyňka – poznámka soudu).
56. Zástupce vedoucího oddělení výkonu trestu M. Š. ve své výpovědi uvedl, že přestávky jsou uvedeny v příloze denního rozkazu vedoucího oddělení výkonu trestu, přičemž jsou jmenovitě u jednotlivých časů vypsáni příslušníci velení do služby. Délka přestávek je 2×15 minut a jednou 30 minut. Čerpání přestávky je stvrzeno podpisem příslušníka u daného času. Je umožněno čerpat přestávku v délce 30 minut, avšak někdy se stává, že tuto dobu nelze dodržet, a to v případě mimořádných situací. Pokud příslušník nemůže vyčerpat celou přestávku, provede inspektor dozorčí služby záznam a přestávku nahradí. U časů jednotlivých přestávek je uveden střídající příslušník, takže v době čerpání přestávky jsou příslušníci střídáni na svých služebních místech. V denním rozkaze jsou příslušníci, kteří nejsou veleni na dozorčí stanoviště, aby mohli střídát příslušníky na dozorčích stanovištích na přestávky na jídlo a odpočinek. Takových příslušníků je uvedeno 6-8 na denní službu a 4-6 na noční službu. Střídání dozorčích stanovišť se nezapisuje do knihy předání a převzetí služby. Početní prověrky odsouzených se neprovádí při střídání kvůli přestávce na jídlo a odpočinek.
57. V Rozpisu strážních stanovišť Věznice Nové Sedlo ze dne 28. 7. 2014, č. j. VS 7/003/001/2014-19/VES/601, který je součástí správního spisu, je uvedeno, kolik je v objektu věznice strážních stanovišť, která jsou vnější a která vnitřní, která jsou stálá a která pohyblivá, po jakou dobu je třeba je obsazovat a o kolikačlenné strážní stanoviště se jedná. Z rozpisu se podává, že Věznice Nové Sedlo má 11 strážních stanovišť, z nichž 7 je pevných a 4 jsou pohyblivá. Do rozpisu strážních stanovišť je zařazena i eskortní směna, kterou tvoří její členové, a jedná se o skupinu zajišťující eskortní služby do civilních zdravotnických zařízení, k soudům, k provádění eskort na vnější pracoviště a plnění dalších stanovených úkolů. Počet příslušníků a dobu obsazování skupiny stanoví vedoucí oddělení vězeňské stráže v denním rozkaze v závislosti podle počtu eskortovaných a plnění dalších úkolů.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

58. V Rozpisu dozorčích stanovišť Věznice Nové Sedlo ze dne 7. 6. 2016, č. j. VS-51903-13/ČJ-2016-801932, který je součástí správního spisu, je uvedeno, kolik je v objektu věznice dozorčích stanovišť, která jsou vnější a která vnitřní, která jsou stálá a která pohyblivá, po jakou dobu je třeba je obsazovat a o kolikačlenné dozorčí stanoviště se jedná. Z rozpisu plyne, že objekt věznice má 11 dozorčích stanovišť (1 pevné a 10 pohyblivých).
59. Správní spis dále obsahuje denní rozkazy vedoucího oddělení vězeňské stráže a vedoucího oddělení výkonu trestu, jimiž byli veleni žalobci v rozhodném období do služby k obsazení rozpisu určených strážních a dozorčích stanovišť. Součástí těchto denních rozkazů vedoucího oddělení výkonu trestu jsou přílohy, ve kterých jsou evidovány přestávky na jídlo a odpočinek. Z denních rozkazů je tak u každého příslušníka ve službě zřejmý čas nástupu do služby, čas skončení služby, časové období stanovené pro čerpání 30minutových přestávek ve službě a časové období skutečného čerpání přestávky. V příloze denních rozkazů vedoucího oddělení výkonu trestu je rovněž uvedeno jméno příslušníka, který po dobu přestávky střídáného příslušníka na jeho stanovišti zastupoval. Byla-li délka služby 9 hodin a více, byly v příloze uvedeny dvě, případně tři přestávky dle délky služby. Pokud jde o přílohy denních rozkazů vedoucího oddělení vězeňské stráže, označené jako Převzetí strážních stanovišť a čerpání přestávek, tak i z nich je patrné, v jakém časové období byla kterému příslušníku poskytnuta půlhodinová přestávka.
60. Součástí správního spisu jsou dále měsíční hromadné výkazy odsloužených hodin (směnové výkazy služeb), vyhotovované na základě údajů z denních rozkazů, sloužící jako podklad pro výpočet služebního příjmu. Z výkazů je zřejmé, v který den byl který příslušník ve službě, kdy měl volno, dovolenou, kdy byl nemocen apod. Při porovnání časových údajů o době služby z denních rozkazů s údaji ze směnových výkazů je evidentní, že poskytnuté přestávky ve službě na jídlo a odpočinek nejsou započteny do doby služby. Přestávky ve službě nejsou ve směnových výkazech nijak zaevidovány; poskytnutí přestávky však vyplývá z druhého řádku hromadného výkazu označeného Z(h), v němž se uvádí plánovaný počet hodin služby na příslušný den bez přestávek na jídlo a odpočinek, a ze třetího řádku S(h), v němž je uvedena doba skutečně odsloužená, to znamená, že i když byla příslušníku poskytnuta přestávka na jídlo a odpočinek, je hodnota v řádku Z(h) a S(h) stejná, jelikož plánované počty hodin služby i skutečné počty jsou ve směnových výkazech uváděny již s odečtenými přestávkami, což plyne i z porovnání směnových výkazů s denními rozkazy, ve kterých jsou plánované doby služby delší o přestávku. Směnové výkazy jsou vždy podepsány jednotlivými příslušníky.
61. Ve správním spise jsou mimo jiné dále založena Pravidla pro výkon strážní služby ve Věznici Nové Sedlo ze dne 25. 8. 2015, č. j. VS 7/009/001/2015-19/VES/601, Povinnosti inspektora dozorčí služby ze dne 16. 6. 2016, č. j. VS-51903-16/ČJ-2016-801932, Povinnosti dozorců pro výkon dozorčí služby ze dne 16. 6. 2016, č. j. VS-51903-17/ČJ-2016-801932.
62. Poté, co byli žalobci vyzváni k seznámení se spisem před vydáním rozhodnutí (výzva ze dne 19. 11. 2020), vydal ředitel věznice dne 4. 3. 2021 prvostupňové rozhodnutí, jímž žádost žalobců zamítl. Dospěl totiž k závěru, že ve Věznici Nové Sedlo byla vytvořena organizace výkonu služby, která umožňovala řádné čerpání přestávky na jídlo a odpočinek v zákonné délce 30 minut a že tyto přestávky byly žalobci čerpány.
63. **V odůvodnění prvostupňového rozhodnutí** ředitel věznice poukázal na skutečnost, že žádný z žalobců neuvedl, ve kterých dnech mu nebyla poskytnuta přestávka ve službě, nebo mu nebylo umožněno čerpat přestávku podle svého uvážení. Při svém rozhodnutí vycházel ředitel věznice z rozpisů strážních a dozorčích stanovišť za rozhodné období;

z denních rozkazů vedoucího oddělení vězeňské stráže a vedoucího oddělení výkonu vazby a trestu za rozhodné období, jejichž součástí byly vždy přílohy s evidencí přestávek na jídlo a odpočinek u každého příslušníka ve službě; v návaznosti na tyto denní rozkazy dále z měsíčních směnových výkazů příslušníků vězeňské stráže a příslušníků oddělení výkonu trestu za rozhodné období. K vysvětlení systému výkazů vycházel z interního předpisu - nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 44/2013, kterým se stanoví pravidla pro rozvrhování doby služby a její vykazování, upravují některé podrobnosti ke splatnosti a výplatě služebního příjmu a k čerpání dovolené příslušníků Vězeňské služby České republiky, (dále obvykle jen „nařízení č. 44/2013“), resp. z chronologicky navazujícího nařízení č. 68/2017. Při posuzování správnosti obsahu a formy denních rozkazů z hlediska evidence přestávek vycházel ředitel věznice z vnitřních předpisů, konkrétně z nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 5/2016, o zaměstnancích a příslušnících Vězeňské služby České republiky, novelizovaného nařízením č. 51/2017. Dále vycházel z výsledků sedmi žalobců (vybraných se souhlasným vyjádřením zástupce žalobců), kteří byli vybráni tak, aby pokryli spektrum zastávaných pozic jak v oddělení vězeňské stráže, tak v oddělení výkonu trestu; a dále z výsledků svědků.

64. Z listinných důkazů, a to z hromadných výkazů odsloužených hodin, měl ředitel věznice za prokázané, že žalobci ve sledovaném období přestávky čerpali a tuto skutečnost vždy stvrdili svým podpisem. V ojedinělých případech nemožnosti čerpání přestávky byla tato žalobcům započtena do doby služby. Žalobci nepředložili žádný důkaz, který by správnost takto vedené evidence čerpání přestávek na jídlo a odpočinek zpochybňoval, ani při ústním jednání vypovídající účastníci evidenci přestávek nerozporovali, přičemž hromadné výkazy odsloužených hodin jsou vedeny v souladu s nařízeními generálního ředitele, a to konkrétně s nařízením č. 44/2013, které v § 8 odst. 2 stanoví, že vedoucí příslušník je povinen příslušníka s výtiskem vyplněného výkazu prokazatelně seznámit; za tímto účelem stvrzuje příslušník seznámení podpisem výkazu. Jak je zřejmé ze založených kopií směnových výkazů služeb, byl tento systém dodržován po celé rozhodné období. Žalobci tedy byli vždy s výkazem seznámeni a nikdy nerozporovali, že přestávky nejsou započteny do doby služby.
65. Pokud jde o evidenci přestávek na oddělení vězeňské stráže, ředitel věznice citoval přílohu nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 23/2014, o vězeňské a justiční stráži, kde je v článku 3 odst. 1 této přílohy stanoveno: *„Povinnou přílohou denního rozkazu je evidence střídání strážních stanovišť a evidence čerpání přestávek příslušníků vězeňské stráže na jídlo a oddech.“*
66. Pokud jde o evidenci přestávek na oddělení výkonu trestu, ředitel věznice konstatoval, že formu a obsah denních rozkazů vedoucího oddělení výkonu trestu upravuje metodický list ředitele odboru výkonu vazby a trestu generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky č. 26/2006, kterým se upravuje forma a obsah při vydávání denních rozkazů a denních nařízení vedoucích oddělení výkonu vazby, oddělení výkonu trestu, oddělení výkonu vazby a trestu a oddělení výkonu trestu a vazby. Ředitel věznice citoval článek 2 tohoto metodického listu, kde je stanoveno:

(1) *Denní rozkaz vedoucího oddělení (dále jen „denní rozkaz“) je vydáván samostatně a je určen pro všechny příslušníky oddělení; vzor denního rozkazu je uveden v příloze č. 1.*

(2) *Denní nařízení vedoucího oddělení (dále jen „denní nařízení“) je vydáváno obdobným způsobem jako denní rozkaz a je určeno pro občanské zaměstnance oddělení; vzor denního nařízení je uveden v příloze č. 2.*

(3) *Cílem denního rozkazu a denního nařízení je určit konkrétní odpovědnost příslušníků za jednotlivá dozorčí stanoviště (činnosti) a občanských zaměstnanců za jednotlivé svěřené úseky (činnosti). Denní rozkaz a denní nařízení jsou vydávány písemnou formou. **Přílohou denního rozkazu a denního nařízení je stanovení doby přestávky na jídlo a oddech.** Prokazatelné čerpání přestávky na jídlo a oddech eviduje v příloze denního rozkazu a denního nařízení vedoucí zaměstnanec určený ředitelem vazební věznice nebo věznice Vězeňské služby České republiky.*

67. Ředitel věznice v prvostupňovém rozhodnutí dále konstatoval, že čerpání přestávky na jídlo a odpočinek je v oddělení vězeňské stráže v případě příslušníků – strážných zajišťováno tím způsobem, že k vystřídání strážných na jednotlivých strážních stanovištích za účelem čerpání přestávky na jídlo a odpočinek jsou zpravidla využíváni příslušníci velení na strážní stanoviště č. 2 – strážní a zásahová hlídka. Personální obsazení strážního stanoviště č. 2 v počtu až dvou příslušníků umožňuje, aby bylo zajištěno střídání příslušníků na ostatních strážních stanovištích (je možno střídat i příslušníky velenými na denní směnu - eskortní služba, doprava) a přitom strážní stanoviště č. 2 bylo obsazeno dostatečným počtem příslušníků k zajištění úkolů strážního stanoviště. Samotnou organizaci střídání příslušníků na jednotlivých strážních stanovištích zajišťuje inspektor strážní služby – operátor. Pokud nastala situace, že příslušníkovi nebylo umožněno čerpání přestávky na jídlo a odpočinek, je tato skutečnost zaznamenána v příloze denního rozkazu vedoucího oddělení vězeňské stráže a následně je uvedena ve výkazu odsloužených hodin příslušníků jako doba služby. Přestávky jsou zaznamenávány v denním rozkazu vedoucího oddělení vězeňské stráže a dále ve výkazu odsloužených hodin; příslušníci jsou s oběma písemnostmi vždy prokazatelně seznámeni, správnost výkazu odsloužených hodin příslušníci potvrzují připojením svého podpisu.
68. Pokud jde o čerpání přestávky na jídlo a odpočinek v oddělení výkonu trestu, ředitel věznice v prvostupňovém rozhodnutí konstatoval, že toto bylo zajištěno v souladu s platnými předpisy upravujícími tuto problematiku, které stanoví náležitosti denního rozkazu vedoucího oddělení výkonu trestu, kde součástí denního rozkazu je i evidence čerpání přestávky příslušníků dozorčí služby. Konkrétní časy čerpání přestávky, a to ať již se jedná o pevná nebo pohyblivá dozorčí stanoviště, stanovuje inspektor dozorčí služby, který koordinuje, řídí a kontroluje příslušníky dozorčí služby ve směně. To znamená, že o jejich činnosti má náležitý přehled a mimo jiné příslušníkům dozorčí služby stanovuje konkrétní úkoly k plnění služebních povinností. Pokud nastala situace, že příslušníkovi nebylo umožněno čerpání přestávky na jídlo a odpočinek, což se dle ředitele věznice stává pouze výjimečně, byla tato skutečnost zaznamenána v příloze denního rozkazu vedoucího oddělení výkonu trestu a následně uvedena ve výkazu odsloužených hodin příslušníků jako doba služby. Přestávky na jídlo a odpočinek jsou zaznamenávány v denním rozkazu vedoucího oddělení výkonu trestu a dále ve výkazu odsloužených hodin; příslušníci jsou s oběma písemnostmi vždy prokazatelně seznámeni, správnost výkazu odsloužených hodin příslušníci potvrzují připojením svého podpisu.
69. Na základě provedeného dokazování dospěl ředitel věznice k závěru, že systém poskytování přestávky ve službě na jídlo a odpočinek je v objektu Věznice Nové Sedlo nastaven v souladu se zákonem o služebním poměru a příslušnými vnitřními předpisy. Z § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru dle ředitele věznice vyplývá, že na dobu přestávky ve službě je výkon služby přerušen. Přestávka se proto podle odst. 2 nezapočítává do Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

výkonu služby. Směrnice dozorčí a strážní služby stanovují povinnosti výhradně při výkonu služby. Příslušník tak v době přestávky není povinen plnit služební povinnosti na strážním či dozorčím stanovišti, které mu ukládají příslušné předpisy a směrnice. Ostatně se na strážním či dozorčím stanovišti po dobu čerpání přestávky nezdržuje, na pevném stanovišti je vystřídán, na pohyblivém vystřídání není nutné. Je na jeho vůli, jak přestávku stráví, zda bude konzumovat stravu, či zda si bude vyřizovat soukromé záležitosti i mimo věznici. Má-li přerušen výkon služby, nemusí být řádně ustrojen a vystrojen. Neexistuje žádný právní ani interní předpis, který by mu zakazoval v době přestávky ve službě opustit věznici. Využití přestávky je však vždy limitováno její délkou 30 minut, takže k jejímu čerpání mimo prostor věznice prakticky nedochází. Tvrzení účastníků řízení o omezených možnostech čerpání přestávek na jídlo a odpočinek jsou ve většině účelová, motivovaná snahou o zpětné proplacení poskytnutých přestávek ve službě, jako by poskytnuty nebyly. Služba žalobců je po dobu přestávky na jídlo a odpočinek přerušena. Pokud ve výjimečných případech skutečně v dané situaci nelze výkon služby přerušit, má příslušník možnost tuto skutečnost ohlásit svému nadřízenému, nejpozději při seznámení s měsíčním výkazem služeb, aby mu přestávka nebyla odečtena z doby služby.

70. Ředitel věznice v prvostupňovém rozhodnutí současně řešil otázku, kdo v případě vystřídání příslušníka na dozorčím nebo strážním stanovišti z důvodu čerpání přestávky na jídlo a odpočinek nese odpovědnost za plnění povinností na „střídáném“ dozorčím nebo strážním stanovišti. Zdůraznil, že směrnice pro výkon služby na jednotlivých strážních a dozorčích stanovištích, které byly jako listinné důkazy založeny do spisu, stanovují povinnosti výhradně při výkonu služby, z čehož je zřejmé, že příslušníci v době přestávky na jídlo a odpočinek nejsou povinni plnit služební povinnosti na strážním či dozorčím stanovišti. Na základě svědecké výpovědi vedoucího oddělení výkonu trestu M. B., zástupce vedoucího L. K. a listinných důkazů uvedl, že v oddělení vězeňské stráže proces střídání strážných na strážních stanovištích organizuje a zajišťuje službu konající inspektor strážní služby. Inspektor strážní služby u konkrétního strážního stanoviště vydá pokyn střídanému a střídajícímu příslušníkovi k předání a převzetí stanoviště. Po ukončení této činnosti je těmito strážnými nahlášeno inspektorovi strážní služby, s jakým výsledkem bylo stanoviště převzato (bez závad nebo se závadami). V tuto chvíli přebírá konkrétní odpovědnost příslušník, který dané stanoviště převzal. Příslušníci jsou povinni plnit povinnosti na konkrétním strážním stanovišti, které střídají, dle platných pravidel strážní služby, které jsou v písemné podobě k dispozici na každém strážním stanovišti, a příslušníci mají povinnost se s nimi seznámit a řídit se jimi.
71. Na základě svědecké výpovědi vedoucí oddělení výkonu trestu A. N., zástupce vedoucího M. Š., výpovědi žalobců a listinných důkazů ředitel věznice konstatoval, že v oddělení výkonu trestu proces střídání dozorců na dozorčích stanovištích organizuje a zajišťuje službukonající inspektor dozorčí služby, který také řídí předání a převzetí dozorčího stanoviště při čerpání přestávky na jídlo a odpočinek. Po převzetí dozorčího stanoviště je střídající příslušník povinen řídit se nařízením generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 5/2016, o zaměstnancích a příslušnících Vězeňské služby České republiky zabezpečujících výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a výkon zabezpečovací detence, kde jsou stanoveny konkrétní povinnosti dozorce na dozorčích stanovištích. Ve věznici jsou zřízena pevná a pohyblivá dozorčí stanoviště. V případě pevného stanoviště jsou k výkonu služby veleni vždy dva příslušníci dozorců a v případě čerpání přestávky na jídlo a odpočinek přebírá odpovědnost za plnění povinností na daném dozorčím stanovišti druhý příslušník, který byl velen na toto stanoviště. Na pohyblivém dozorčím stanovišti v

případě čerpání přestávky na jídlo a odpočinek okamžikem převzetí dozorčího stanoviště odpovědnost za plnění povinností na daném dozorčím stanovišti nese příslušník dozorčí služby, který službu na daném dozorčím stanovišti převzal. Předání a převzetí stanoviště při čerpání přestávky na jídlo a odpočinek řídí inspektor dozorčí služby. V knize předání a převzetí služby jsou zaznamenávány skutečnosti vztahující se k výkonu služby na dozorčím stanovišti, jako je např. nástup do služby, převzetí dozorčího stanoviště, početní stav vězňů, činnost z hlediska časového rozvrhu dne, všechny druhy prohlídek, výdej stravy, vycházky odsouzených, mimořádné události, pokud se stanou, dále kontrolní činnosti dle NGR č. 12/2012, dále veškerá kontrolní činnost a předání služby. Na podkladě těchto zjištění učinil ředitel věznice závěr, že v objektu Věznice Nové Sedlo, na obou odděleních (vězeňské strážě a výkonu trestu), povinnosti příslušníků konajících službu na jednotlivých dozorčích a strážních stanovištích přecházejí po dobu, kdy jsou vystřídání z důvodu čerpání přestávky na jídlo a odpočinek, na střídající příslušníky, kteří za převzatá strážní a dozorčí stanoviště zodpovídají až do návratu příslušníka vykonávajícího službu na strážním či dozorčím stanovišti dle denního rozkazu příslušného vedoucího oddělení. V době čerpání přestávky na jídlo a odpočinek je zajištěna na strážních a dozorčích stanovištích zastupitelnost službu konajících příslušníků.

72. Jde-li o možnost příslušníků čerpajících přestávku opustit po tuto dobu věznici, a tedy trávit volný čas dle svého uvážení, ředitel věznice konstatoval, že v řízení nebylo prokázáno tvrzení žalobců, že jim po dobu přestávky nebylo umožněno opustit areál věznice. Žalobci neuvedli žádný příklad, kdy měli skutečně v úmyslu v době přestávky opustit areál objektu věznice a bylo jim v tom zabráněno. Zákaz opustit areál věznice po dobu čerpání přestávky neupravuje ani žádný právní či jiný vnitřní předpis. Pokud žádný z žalobců ani jiných příslušníků neopouští areál věznice po dobu přestávky, je tomu tak zejména proto, že by po dobu trvání přestávky museli odevzdat a uložit výzbroj a výstroj a podrobit se kontrole na strážním stanovišti č. 1. Ředitel věznice poukázal na skutečnost, že se v blízkosti areálu věznice nenachází žádné stravovací či restaurační zařízení ani obchod s potravinami a rovněž ani jakékoliv místo, které by bylo možno využít pro krátkodobou relaxaci.
73. Při řešení otázky, zda mají žalobci nárok na proplacení přestávek pro případ nutnosti zapojit se do likvidace či řešení vzniklé mimořádné situace, vycházel ředitel věznice z výpovědí účastníků a svědků, z právních předpisů a vnitřních předpisů Vězeňské služby České republiky a z dostupné judikatury. Shledal, že nelze souhlasit s obecným tvrzením žalobců, že v případě mimořádné události musí příslušníci přerušit čerpání přestávky. Z nařízení generálního ředitele, v nichž je stanoven okruh mimořádných událostí, druhy mimořádných událostí, jejich hlášení a povinnosti občanských zaměstnanců a příslušníků Vězeňské služby České republiky související se vznikem mimořádné události a prevencí, dle ředitele věznice vyplývá, že žalobci neměli povinnost se podílet na řešení všech mimořádných událostí. Pokud nastala či nastane situace, že se žalobci museli či musí po vyhlášení mimořádné události dostavit na určené místo ve věznici a podílet se na řešení nastalé situace, tak se vzhledem k charakteru a místu výkonu služby žalobců vždy jednalo a jedná o zajištění a ochranu nejvyšších zájmů společnosti, jako je ochrana života a zdraví, popř. majetku. Z výše uvedeného je zřejmé, že mimořádná událost je nepředvídatelná a nahodilá událost, kterou nelze dopředu předvídat, a případná účast příslušníků při řešení mimořádné události nespadá pod běžný a „předvídatelný“ výkon služby. Na takové mimořádné situace právě pamatuje § 7 zákona č. 555/1992 Sb. V této souvislosti ředitel

věznice poukázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. 6. 2018, sp. zn. 21 Cdo 6013/2017.

74. Ředitel věznice dále konstatoval, že při ostatních mimořádných událostech, je-li vyhlášen tísňový signál, se na místo mimořádné situace dostaví ti příslušníci, kteří nevykonávají jiné služební úkony, zpravidla se jedná o příslušníky strážní zásahové hlídky, a řídí se pokyny vrchního inspektora strážní služby. V případě, že je příslušníkovi přestávka přerušena z důvodu řešení mimořádné události, je mu čas pro čerpání následně nahrazen. Pokud nemůže být tato doba z objektivních důvodů nahrazena a příslušník nemohl přestávku dočerpát, tak následně byla nevyčerpaná přestávka vykázána jako doba služby. K tomu ředitel věznice uvedl, že ve sledovaném období let 2014 až 2017 došlo k takové situaci dle Knihy narušení signalizace celkem v 80 případech a z toho v drtivé většině pouze jako kontrola funkčnosti systému. V ostatních případech se vždy jednalo o krátké časové úseky, kdy po ukončení vyhlášené mimořádné události přestávka na jídlo a odpočinek mohla být příslušníky dočerpána. Z dostupné dokumentace nelze dle ředitele věznice dohledat, zda v těchto případech byli svoláni konkrétně žalobci a zda museli přerušit přestávku na jídlo a odpočinek.
75. Dle ředitele věznice nelze ani souhlasit s tvrzením žalobců, že v případě mimořádné události okamžitě ukončují přestávku na jídlo a odpočinek a dostavují se na místo určení. Taková povinnost právními ani vnitřními předpisy stanovena není, nejedná-li se o obecnou povinnost příslušníků Vězeňské služby České republiky vyjádřenou v § 7 zákona č. 555/1992 Sb. Stěží by dle ředitele věznice mohla být akceptována bez dalšího situace, kdy by příslušník čerpající přestávku na jídlo a odpočinek ignoroval hrozící nebezpečí, ať již v podobě jednání naplňujícího skutkovou podstatu trestného činu či události ohrožující život, zdraví či majetek v prostorách věznice. Takové jednání žalobců by se vší pravděpodobností mohlo být následně kvalifikováno jako protizákonné. V případě, že je příslušníkovi přestávka na jídlo a odpočinek přerušena z důvodu řešení mimořádné události ve věznici, je mu po ukončení činnosti přestávka na jídlo a odpočinek nahrazena. Pokud by nemohla být z objektivních důvodů nahrazena a byla by mu tato doba započtena, tak tato skutečnost by byla zaznamenána do přílohy denního rozkazu vedoucího oddělení vězeňské stráže a zanesena do výkazu odsloužených hodin příslušníka jako doba služby.
76. K tvrzení žalobců, že ani během čerpání přestávky nemohli a nemohou odložit předepsanou výzbroj a výstroj, ředitel věznice uvedl, že ze svědeckých výpovědí vedoucích oddělení vyplývá, že příslušníci čerpající přestávku mohou výstroj a výzbroj odkládat na k tomu určených místech, což je zcela na jejich uvážení. Ředitel věznice v této věci dospěl k závěru, že pokud v některých případech takováto omezení existují, pak nejsou takového charakteru, aby je bylo možno považovat za výkon práce a z toho plynoucí právo na odměnu za výkon služby. Ředitel věznice v této souvislosti za použití analogie poukázal na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 4446/2011 ze dne 26. 2. 2013. Ředitel věznice zdůraznil, že je třeba vzít na vědomí, že Vězeňská služba České republiky je bezpečnostním sborem, ve kterém příslušník koná službu zpravidla ve služebním stejnokroji (viz § 8 odst. 1 zákona č. 555/1992 Sb.), což je ostatně zcela běžné i u ostatních bezpečnostních sborů. Dle názoru ředitele věznice je z pohledu posouzení, zda jsou řádně čerpány účastníky přestávky na jídlo a odpočinek, zcela bez významu, zda přestávku tráví ustrojeni do služebního stejnokroje a jsou vystrojeni dle platných předpisů pro výkon služby. Navíc v řízení nebylo prokázáno, ani žádným z účastníků tvrzeno, že by účastníci neměli možnost po dobu přestávky se převléknout do civilního oděvu, odevzdat výstroj a

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

opustit věznici. Že se tak neděje, je pouze proto, že z časových důvodů s ohledem na délku přestávky by takovéto počínání nemělo pro žalobce praktický význam.

77. Pokud žalobci na podporu svých požadavků poukazovali na rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 8 Ad 13/2011 ze dne 14. 5. 2015, pak tento judikát nepovažoval ředitel věznice za přílehavý, jelikož se jednalo o zcela jinou situaci, kdy příslušníkům sloužícím na operačním středisku s nepřetržitým výkonem služby, kteří nemohou opustit pracoviště, měla být poskytnuta přiměřená doba na jídlo a odpočinek ve smyslu § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru, a tedy taková přestávka měla být započtena do doby služby.
78. **Proti výše reprodukovanému prvostupňovému rozhodnutí podali žalobci odvolání.** Namítali, že je v prvostupňovém rozhodnutí zásadním způsobem porušována interní norma (rozpisy strážních a dozorcích stanovišť), neboť jak vyplynulo z výpovědi vyslechnutých funkcionářů, není v denním rozkaze uvedena žádná osoba, která není velena na žádné stanoviště, a která by měla zastávat funkci střídače pro čerpání přestávek. Tím dochází k oslabování jiných strážních, resp. dozorcích stanovišť. Přílohy k denním rozkazům označili žalobci jako fiktivní. Poukázali i na složitost a jedinečnost výkonu služby ve vězeňských zařízeních. Odkázali na judikaturu soudů, podle níž není konzumace stravy přestávkou na jídlo a odpočinek v situaci, kdy je třeba i během této doby v případě mimořádné události neprodleně zasáhnout (rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 5. 2015, sp. zn. 8 Ad 13/2011 – příslušník Policie České republiky na operačním středisku). Zdůraznili, že při konzumaci stravy jsou v plné výzbroji a výstroji, přičemž nemohou opustit areál věznice.
79. **O odvolání žalobců rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím.** V něm aproboval závěry ředitele věznice uvedené v prvostupňovém rozhodnutí, jak byly popsány výše. Shledal závěr ředitele věznice o tom, že přestávky byly žalobci čerpány dle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru, správným, neboť je zcela v souladu s judikaturou správních soudů. Z denních rozkazů vyplývá, že stanoviště byla obsazována v souladu s plány střežení, a z příloh denních rozkazů pak to, který příslušník zastoupil příslušníka na pevném stanovišti v době čerpání přestávky a kdy k čerpání přestávky došlo. Žalovaný zdůraznil, že je povinností inspektorů strážní, resp. dozorcí služby řádně plánovat přestávky na jídlo a odpočinek, přičemž pokud nelze přestávku vyčerpat, jsou odpovědní příslušníci povinni do přílohy denního rozkazu tuto skutečnost zaznamenat a na žádost příslušníka stanovit jinou dobu čerpání přestávky. Pokud nelze stanovit jinou dobu, musí být tato skutečnost zaznamenána a v takovém případě přestávka není příslušníkovi vykázána. Žalovaný poukázal příkladmo na svědeckou výpověď zástupce vedoucího oddělení výkonu trestu M. Š., svědeckou výpověď O. Š. a na výpověď účastníka J. P., ze kterých vyplynul systém poskytování přestávek, čímž byla vyvrácena tvrzení některých žalobců o nemožnosti čerpání přestávek. Žalovaný upozornil, že pokud by v některém konkrétním případě nebylo postupováno formálně správným způsobem ohledně poskytnutí přestávky, jednalo by se o pochybení jednotlivce, který nesplnil své povinnosti.
80. Žalovaný poukázal na skutečnost, že služba ve Věznici Nové Sedlo je službou, jejíž výkon může být přerušen pro čerpání přestávek na jídlo a odpočinek, přičemž převážná část vyslechnutých příslušníků při čerpání přestávky využívá možnost konzumace stravy v závodní jídelně, popřípadě vlastní přinesené stravy. Stejnou skutečností pro možnost čerpání přestávky je dle žalovaného rozdělení stanovišť na pevná a pohyblivá, k čemuž žalovaný upozornil, že u pohyblivých stanovišť není povinností být po celou dobu služby na stanovišti, což vyplývá i z toho, že v některých případech se v rámci plnění služebních povinností příslušníci z těchto stanovišť vzdalují. Žalovaný zdůraznil, že strážní či dozorcí Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

nejsou jediným zabezpečením věznice, když dalšími prvky zabezpečení jsou například kamerový systém, tísňové hlásiče, mříže na oddílech, oplocení apod.

81. Tvzení některých žalobců, že nejsou na svých stanovištích střídáni, čímž je ohrožena bezpečnost společnosti, označil žalovaný v napadeném rozhodnutí za zavádějící, přičemž poukázal na svědeckou výpověď L. K., zástupce vedoucího oddělení výkonu trestu, či dozorce M. Š. a strážného O. Š., kteří potvrdili, že ke střídání dochází.
82. Ohledně argumentu odvolatelů (žalobců), že nemohou vyčerpat celou dobu přestávky, žalovaný uvedl, že skutečnost, že se někdy příslušník vrátí z přestávky dříve, záleží pouze na jeho vůli, zda se rozhodne čerpat přestávku celou, či se vrátí dřív na své pracoviště. Žalovaný upozornil, že z žádné výpovědi žalobců či svědků nevyplývá, že by nadřízený nařídil konkrétnímu příslušníkovi vrátit se dřív z přestávky.
83. Žalovaný dále v napadeném rozhodnutí konstatoval, že považuje za prokázané, že pokud je příslušník střídán na stanovišti, kam je velen, tak odpovědnost za stanoviště i plnění úkolů z tohoto stanoviště přechází na střídajícího příslušníka. Pokud příslušník na stanovišti není střídán, neznamena to, jak se mylně domnívají odvolatelé, že by čerpáním přestávky na jídlo a odpočinek byly ohroženy úkoly, které souvisí se stanovištěm, nebo že by bylo ohroženo plnění úkolů vyplývajících z právních předpisů.
84. Žalovaný uvedl, že sama skutečnost, že v průběhu služby může nastat mimořádná událost, není důvodem pro aplikaci § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru. Pro tento svůj závěr odkázal na judikaturu správních soudů, konkrétně na rozsudek Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 27. 7. 2008, sp. zn. 65 Ad 9/2017, rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 3. 2021, sp. zn. 57 Ad 2/2018, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2019, sp. zn. 8 As 257/2018, a rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 12. 6. 2018, sp. zn. 21 Cdo 6013/2017, a ze dne 26. 2. 2013, sp. zn. 21 Cdo 446/2011. Pro aplikaci § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru a přiznání služebního příjmu příslušníku je významné posouzení, zda případná omezení či povinnosti příslušníka po dobu přestávky lze považovat za natolik podstatná, že jde již o výkon služby. Příklad uvedený v § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru představuje z pohledu nároku na ničím nerušenou přestávku výjimku, jež může být aplikována pouze při splnění podmínek v tomto ustanovení uvedených. Nárok na služební příjem plynoucí z čerpání, či nečerpání přestávky na jídlo je tedy až sekundární. Žalovaný shrnul, že příslušník má v době čerpání přestávek na jídlo a odpočinek povinnost, pokud zachytí signál o mimořádné události, zakročit dle obecné povinnosti upravené v § 7 zákona č. 555/1992 Sb., avšak uložení této povinnosti neznamena, že by byl příslušník jakkoliv sankcionován za nezakročení v případě, že by signál o mimořádné události nezachytil, neboť by např. nebyl v době čerpání přestávky na jídlo a odpočinek na příjmu. Z provedených důkazů ve správním řízení nevyplývá, že by příslušníci měli stanovenou povinnost mít v průběhu čerpání přestávky u sebe radiostanici nebo jiné komunikační zařízení, případně, že by byl konkrétní příslušník ve věznici za nezachycení signálu o vyhlášení mimořádné události či nezakročení v době osobního volna v předmětném období sankcionován. Ve spisovém materiálu se nenachází jediný konkrétní důkaz, že by v konkrétním případě došlo k nevyčerpání přestávky. Obecné tvrzení odvolatelů ohledně řady svědeckých výpovědí svědčící o častých zásazích mimořádných událostí do čerpání přestávky na jídlo a odpočinek nemají oporu v provedených důkazech. Naopak provedené důkazy svědčí o opaku.
85. Ohledně povinnosti nošení radiostanic, opasku a služebního stejnokroje po dobu přestávky měl žalovaný za prokázané, že tato povinnost nebyla stanovena. Přestože příslušníci mají

za svěřené věci odpovědnost, mohou si věci uložit na místa k tomu určená. Nošení výstroje a výzbroje je tak dáno primárně vlastním rozhodnutím příslušníků. Žalovaný za podpory rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2020, č. j. 9 As 40/2020-78, a rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2013, sp. zn. 21 Cdo 4446/2011, nepřisvědčil názoru žalobců, že nutnost nošení uvedených věcí odůvodňuje závěr, že žalobci mohli čerpat pouze přiměřenou dobu na jídlo a odpočinek ve smyslu § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru.

86. Žalovaný nepřisvědčil ani odvolací námitce žalobců o nemožnosti trávit přestávku dle jejich svobodné vůle, když z provedeného dokazování vyplynulo, že příslušníci mohou trávit přestávku dle svého svobodného uvážení při zachování režimových opatření objektu, nerozhodnou-li se objekt věznice po dobu přestávky opustit. Čerpání přestávek na jídlo a odpočinek jednotlivými příslušníky je prováděno tak, aby věznice mohla plnit povinnosti vyplývající jí z právních předpisů, a zároveň tak, aby byla zajištěna příslušníkům i ve věznici plnohodnotná přestávka na jídlo a odpočinek. Záleží tak pouze na příslušnících, jakým konkrétním způsobem budou svou přestávku na jídlo a odpočinek trávit.
87. K argumentaci žalobců, že interní právní normy neobsahují čerpání přestávky na jídlo a odpočinek, žalovaný uvedl, že interní předpisy upravují pouze činnost příslušníků při výkonu jejich služby. Pokud příslušník čerpá přestávku na jídlo a odpočinek, je služba přerušena, a to na dobu, po kterou příslušník čerpá tuto přestávku. Záleží tak na jednotlivých ředitelích organizačních jednotek Vězeňské služby České republiky, zda do těchto předpisů přestávky zahrnou, či nikoliv. Čerpání přestávek na jídlo a odpočinek je upraveno v zákoně o služebním poměru, a není proto zapotřebí, aby bylo v interních předpisech pro jednotlivá stanoviště zakotveno, že příslušníci mohou čerpat přestávku na jídlo a odpočinek. V řízení přitom vyšlo najevo, že s přestávkami pro příslušníky se při jejich službě počítá, neboť tyto jsou plánovány v denním rozkaze (v příloze) jednotlivých vedoucích.
88. Za nepřipadný shledal žalovaný též odkaz žalobců na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 5. 2015, sp. zn. 8 Ad 13/2011, s jehož odlišnostmi se v daném případě ředitel věznice ve svém rozhodnutí vypořádal. Naopak znovu zdůraznil, že na daný případ dopadají závěry obsažené v rozsudcích Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci sp. zn. 65 Ad 9/2017 a Nejvyššího správního soudu sp. zn. 8 As 257/2018, v nichž se správní soudy přiklonily k závěru, že rozhodující je charakter trávení přestávky, zejména stran zastupitelnosti případných nepřerušitelných činností služby s tím, že občasná mimořádná událost nemění celkový charakter čerpání přestávky. Z provedeného dokazování v případě odvolatelů vyplynulo, že odvolatelé trávili, resp. měli možnost trávit přestávku na jídlo a odpočinek dle své svobodné volby bez nutnosti soustředit se na otázky své služby na daném místě a případné mimořádné události, při nichž by museli příslušníci zasahovat, nebyly takové intenzity, že by je omezovaly v čerpání přestávek.

Právní hodnocení soudu

89. Esenciální podmínkou pro vyřešení sporu bylo zodpovězení sporné otázky, zda bylo umožněno žalobcům v rozhodném období od 28. 12. 2014 do 27. 12. 2017, resp. v případě žalobce M. H. v období od 2. 5. 2014 do 2. 5. 2018, v průběhu výkonu jejich služby čerpat přestávku ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru, tudíž zda tuto čerpanou přestávku nelze započíst do doby služby, či zda žalobci vykonávali takovou službu, že její výkon nemohl být přerušen ve smyslu § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru, a tudíž Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

žalobcům vznikl nárok na proplacení doby, kterou měli v průběhu služby využít čerpáním přestávky. Stěžejní pro zodpovězení této otázky bylo posouzení, zda příslušníkům umožňovalo faktické čerpání přestávek pracovní prostředí a vytíženost příslušníků, neboť k proplacení neposkytnuté přestávky bylo možno přistoupit jen za situace, kdy by nebylo poskytnutí přestávky objektivně možné.

90. Na tomto místě je třeba upozornit, že během projednávání tohoto sporu, počínaje podáním žádosti řediteli věznice v lednu 2018, vznikala postupně judikatura Nejvyššího správního soudu, Ústavního soudu i Soudního dvora EU. Konkrétně se jedná o rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2020, č. j. 9 As 40/2020-78, ze dne 29. 7. 2022, č. j. 2 As 347/2019-93, ze dne 18. 7. 2019, č. j. 8 As 257/2018-44, a ze dne 26. 8. 2020, č. j. 8 As 160/2018-42, rozsudek Soudního dvora EU ze dne 9. 9. 2021 ve věci C-107/19 proti Dopravnímu podniku hl. m. Prahy, a na něj navazující nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 10. 2021, sp. zn. II. ÚS 1854/20, a konečně o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2022, č. j. 9 As 89/2021-65.
91. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2022, č. j. 2 As 347/2019-93, čerpal soud stanoviska týkající se námitek žalobců ohledně diskomfortu při možnosti čerpání přestávek. Za podpory tohoto rozsudku dospěl přitom soud k závěru, že pokud žalobci v žalobě tvrdili, že nemohou přerušit výkon služby z toho důvodu, že musí i dobu čerpání přestávky trávit ve výstroji včetně služební výzbroje, a v této skutečnosti shledávají znehodnocení přestávky, která má být určena výlučně k jídlu a jejich odpočinku, pak tato skutečnost sama o sobě, i kdyby byla v řízení prokázána, nebyla důvodem pro proplacení doby za přestávku. Zákon o služebním poměru bezpochyby počítá s tím, že součástí výkonu služby každého příslušníka je předepsané vybavení (výstroj, výzbroj a další), bez něhož nelze službu vykonávat. Přesto připouští službu, jejíž výkon může být přerušen za účelem čerpání přestávky. Je přitom zcela přirozené a logické, že k možnosti odložení výstroje a výzbroje a jejich uložení do skříňky příslušníci nepřistupují, a v některých případech ji ani nezvažují, neboť zákonem stanovená délka přestávky (30 minut) téměř vylučuje využití účelu této přestávky (k jídlu a odpočinku), pokud by na počátku tohoto časového úseku příslušníci odkládali výstroj a výzbroj a na jejím konci se opět strojili a vyzbrojovali. Nejvyšší správní soud v posledně uvedeném rozsudku konstatoval, že *„takový způsob čerpání (pozn. soudu: čerpání přestávek ve výstroji a s určitým vybavením včetně radiostanice) neznamená, že přestávka fakticky nebyla poskytnuta, neboť způsob trávení přestávek v práci je dán nejen vůlí příslušníka, ale i režimovými opatřeními, jichž je součástí.“*
92. Stejně závěry je třeba vztáhnout i k námitkám žalobců, že nejde o čerpání přestávky ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru v situaci, kdy nemohou opustit areál věznice, a užít si tak přestávku dle svého uvážení. Z dokazování provedeného správními orgány nevyplynulo, že by příslušníkům bylo v opuštění areálu věznice výslovně bráněno či vnitřními předpisy zakazováno, nicméně i pro tuto možnost trávení přestávky (mimo areál věznice) platí to, co je uvedeno v předchozím odstavci. Doba, kterou by příslušníci strávili odzbrojováním, ukládáním výzbroje, kontrolou při opuštění věznice a návratu a vyzbrojováním, by bezpochyby pokryla značný časový prostor určený k přestávce. Proto soud konstatuje, že ani vzhledem ke skutečnosti, že žalobci neopouští areál věznice a přestávku tráví, dle provedeného dokazování, v jídelně nebo na dozorcím stanovišti *centrální režim*, kde je kuchyňka s lednicí, či ve své kanceláři, nelze učinit závěr, že žalobcům nebyly poskytovány přestávky na jídlo a odpočinek, a že za účelem jejich čerpání z tohoto důvodu fakticky nedošlo k přerušení jejich služby.

93. Podřazení pod § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru dále nevylučuje samo o sobě ani to, že v době přestávky na jídlo a odpočinek trvala povinnost žalobců zasáhnout v případě zcela mimořádných situací, jako je například útěk vězně, a pro účel takové mimořádné situace měli u sebe radiopřijímač. Takovéto omezení příslušníka totiž spočívalo v jeho zákonné zakročovací povinnosti podle § 7 odst. 3 zákona č. 555/1992 Sb., která na něj však dopadá trvale, i mimo pracovní dobu (k tomuto srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2022, č. j. 9 As 89/2021-65). Podle tohoto ustanovení „*příslušník, který plní úkoly vězeňské stráže, je povinen i v době mimo službu v mezích stanovených tímto zákonem a dalšími obecně závaznými právními předpisy provést služební zákrok nebo jiná potřebná opatření, páchá-li osoba ve výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody trestný čin nebo kázeňský přestupek, jímž je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek.*“
94. Žalobci však nestaví svoji argumentaci pouze na specifikách výkonu služby ve věznici, kdy v podstatě není možné, aby příslušník po dobu čerpání přestávky odložil výstroj, výzbroj, opustil objekt věznice a trávil přestávku dle svého uvážení, ale především na neexistenci vnitřního předpisu, který by čerpání přestávek upravoval, a to včetně případné odpovědnosti střídajícího a střídaného příslušníka po dobu čerpání přestávky a přerušení služby na stanovišti, na které byl střídáný příslušník velen denním rozkazem, a dále na skutečnosti, že do služby není velen žádný příslušník, který by funkci tzv. střídače zastával.
95. Pokud jde o namítanou neexistenci vnitřního předpisu upravujícího čerpání přestávek a odpovědnosti velených příslušníků na přidělené stanoviště, soud poukazuje jednak na zákonnou právní úpravu přestávek, stanovenou v již citovaném § 60 zákona o služebním poměru, a dále na nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 44/2013 (součást správního spisu), vydané na základě § 1 odst. 2 zákona č. 555/1992 Sb. Toto nařízení upravuje v § 3 přestávky na jídlo tak, že příslušník s dobou služby rozvrženou na 7,5 hodiny má nárok na jednu přestávku na jídlo a odpočinek v trvání 30 minut. Přestávka se čerpá zpravidla v době, která je určena k vydávání stravy v jídelně organizační jednotky (odst. 1); příslušník, který koná směnu delší než 9 hodin, má nárok na přestávku ve službě na jídlo a odpočinek, nejdéle po každých 5 hodinách nepřetržitého výkonu služby, a to v takovém rozsahu, aby jedna přestávka činila 30 minut a případné další přestávky činily nejméně 15 minut (odst. 2); přestávku ve službě nelze čerpat na počátku a na konci směny (odst. 3) a přestávky na jídlo a odpočinek se nezapočítávají do doby služby (odst. 4). Konkrétní odpovědnost příslušníků za strážní stanoviště na oddělení vězeňské stráže je pak ve smyslu již citované přílohy nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 23/2014, o vězeňské a justiční stráži, stanovena v denním rozkazu vedoucího oddělení vězeňské stráže. V případě oddělení výkonu trestu je ve smyslu metodického listu ředitele odboru výkonu vazby a trestu generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky č. 26/2006 stanovena odpovědnost za dozorčí stanoviště v denním rozkazu vedoucího oddělení výkonu trestu. Součástí denního rozkazu je v případě obou oddělení příloha, v níž je stanovena u každého příslušníka doba přestávek. Jakou činnost směřjí, či nesmějí příslušníci během přestávky vykonávat, přirozeně interními předpisy upraveno není, neboť jak přiléhavě zdůraznil žalovaný, interní předpisy upravují pouze činnost příslušníků při výkonu jejich služby, a pokud příslušník čerpá přestávku na jídlo a odpočinek, tak je služba přerušena, a to na dobu, po kterou příslušník čerpá tuto přestávku. Dle žalovaného, s jehož názorem se soud ztotožňuje, záleží na jednotlivých ředitelích organizačních jednotek Vězeňské služby České republiky, zda do těchto předpisů přestávky zahrnou, či nikoliv. Čerpání přestávek

na jídlo a odpočinek je upraveno v zákoně o služebním poměru, a není proto zapotřebí, aby bylo v interních předpisech pro jednotlivá stanoviště zakotveno, že příslušníci mohou čerpat přestávku na jídlo a odpočinek. Že se s přestávkami pro příslušníky při jejich službě počítá, je evidentní z toho, že tyto jsou plánovány v denním rozkaze (v příloze) jednotlivých vedoucích.

96. Žalobci v žalobě tvrdí, že z jejich shodných výpovědí je evidentní, že na stanovištích za účelem čerpání přestávek střídání nebyli. Toto žalobní tvrzení se však zcela míjí se zjištěními, která vyplývají z provedených důkazů obsažených ve správním spise i z výpovědí samotných žalobců. Každá příloha denního rozkazu vedoucího oddělení výkonu trestu zahrnuje nejen časové období, ve kterém měl velený příslušník (dozorce) čerpat přestávku, ale současně i jméno dalšího příslušníka, který jej měl po dobu čerpání přestávky zastupovat. Nutno zdůraznit, že měsíční výkazy odsloužených hodin (směnové výkazy služeb) jsou vždy podepsány příslušníky, přičemž soud nezjistil žádné poznámky (námitky) jednotlivých příslušníků na směnových výkazech, že údaje ve směnových výkazech neodpovídají realitě. Obdobná evidence byla zjištěna i u strážných, kteří jsou veleni denním rozkazem vedoucího oddělení vězeňské stráže, jehož přílohu rovněž tvoří listina označená jako Převzetí strážních stanovišť a čerpání přestávek. Přitom u stanoviště, na které jsou příslušníci veleni, není nikdy zahrnuta doba, po kterou čerpají v příloze stanovenou přestávku. Toto stanoviště je pak uvedeno (po dobu čerpání přestávky) u střídajícího příslušníka. Pokud jde o konkrétní mechanismus střídání příslušníků na oddělení výkonu trestu a vězeňské služby, odkazuje soud na odůvodnění prvostupňového rozhodnutí (stručně reprodukováno v bodech 70 a 71 tohoto rozsudku), ve kterém ředitel věznice podrobně vysvětlil, v jakých případech a jakým způsobem je střídání příslušníků na jednotlivých odděleních prováděno. V prvostupňovém rozhodnutí je vždy u jednotlivých skutkových zjištění poukázáno na důkazy, ze kterých byla učiněna, jsou citovány konkrétní výpovědi žalobců a svědků. Obdobně žalovaný na stranách 14 až 16 napadeného rozhodnutí poukázal na konkrétní výpovědi prokazující mechanismus střídání příslušníků a možnost čerpání přestávek v rozsahu 30 minut.
97. Soud se v zásadě ztotožňuje se skutkovými zjištěními ředitele věznice a žalovaného, jak plynou z jejich rozhodnutí reprodukovaných výše. Existenci střídání na jednotlivých dozorcích stanovištích a možnost čerpat přestávku na jídlo a odpočinek na oddělení výkonu trestu potvrdili ve svých výpovědích vedoucí oddělení výkonu trestu A. N. a zástupce vedoucího oddělení výkonu trestu M. Š., který poukázal i na možnost dočerpání zkrácené přestávky v průběhu směny, případně její zahrnutí do výkonu služby a proplacení. Rovněž další vyslechnuté osoby (žalobci i svědci) potvrdily systém poskytování přestávek na jídlo a odpočinek, avšak poukazovaly na občasné potíže s vyčerpáním celé doby naplánované přestávky, případně potíže se střídáním na stanovišti.
98. Zřejmě nejvýraznější potíže při čerpání přestávek na oddělení výkonu trestu uváděl ve své výpovědi žalobce J. B. (dozorce), který poukázal na skutečnost, že asi 8x do měsíce se stává, že nemůže vyčerpat přestávku 30 minut v plném rozsahu, přičemž kratší přestávku mu nikdo nenařizuje, avšak pokud nastanou problémy, je vyzván, aby ukončil co nejrychleji stravování a šel řešit problémy. Obdobně žalobce J. P. (dozorce) ve své výpovědi uváděl, že délka přestávky 30 minut se většinou nedodrží, přičemž zkrácení přestávky mu nikdo nenařizuje. Dozorce M. Š. ve své výpovědi uvedl, že je umožněno čerpat přestávku v délce 30 minut, ovšem někdy se stává, že to nevyjde. Nevyčerpání přestávky v takovém případě nikomu nehlásí, nestává se to moc často. Dozorce M. Š. poukázal na skutečnost, že

střídající příslušník je z jiného dozorčího stanoviště. Střídání na stanovišti potvrdil i dozorce R. A.

99. Co se týče oddělení vězeňské stráže, potvrdili střídání na jednotlivých strážních stanovištích a možnost čerpat přestávku na jídlo a odpočinek ve svých výpovědích vedoucí oddělení M. B. a zástupce vedoucího L. K. Žalobce J. Ž. (inspektor strážní služby) uvedl, že přestávku nemůže čerpat celých 30 minut z důvodu, aby se všichni prostřídali, přičemž na přestávky je střídán jiným příslušníkem. Žalobce R. K. (vrchní inspektor strážní služby) uvedl, že čerpá přestávku jen na dobu nezbytně nutnou, neboť musí být stále k dispozici, přičemž na přestávku je střídán inspektorem strážní služby. I v případě čerpání přestávky celých 30 minut, musí být žalobce R. K. stále k dispozici, přičemž zkrácení přestávky mu nikdo nenařizuje. Z výpovědi strážného O. Š. vyplývá, že je mu umožněno přestávku v délce 30 minut čerpat, tráví ji tak, že si ohřeje jídlo a stravuje se. Na pohyblivém stanovišti není střídán jiným příslušníkem, avšak na pevném stanovišti je střídán. Potíže s vyčerpáním přestávky v délce 30 minut signalizovali i další z žalobců J. Š. (strážný) a K. P. (inspektor strážní služby). Inspektor strážní služby J. P. ve své výpovědi uvedl, že většinou se dodržuje čerpání přestávek 30 minut, ale když je potřeba, musí běžet na zásah, přičemž v případě zkrácení přestávky se najde prostor v průběhu dne k jejímu dočerpání.
100. K výpovědím jednotlivých osob (žalobců i svědků) soud uvádí, že je patrné, že významnější potíže s čerpáním přestávek na obou odděleních měli především žalobci, zatímco jiní příslušníci na stejných pozicích obdobné potíže s čerpáním přestávek neměli (strážný O. Š., dozorce M. Š., inspektor strážní služby J. P.). Tento stav dle názoru soudu nasvědčuje tomu, že žalobci se ve svých výpovědích snažili zveličit své potíže s čerpáním přestávek. Soud tudíž souhlasí s názorem ředitele věznice vyjádřeným v prvostupňovém rozhodnutí ohledně účelovosti výpovědí žalobců ve snaze dosáhnout proplacení dříve poskytnutých přestávek na jídlo a odpočinek. Stejně tak soud nemůže přisvědčit žalobcům ohledně nevěrohodnosti výpovědí vedoucích obou oddělení a jejich zástupců, když nevěrohodnost žalobci dovozovali z toho, že tito vedoucí a jejich zástupci se snaží svými výpověďmi zakrýt před vedením věznice svá pochybení a porušování interních norem věznice. Dle názoru soudu však systém čerpání přestávek a střídání příslušníků byl znám řediteli věznice a dalším vedoucím pracovníkům, jelikož tento systém vyplývá z listinných důkazů, ze kterých je patrné, na kterých stanovištích docházelo ke střídání a na jakých stanovištích byla čerpána přestávka bez střídání (pohyblivá stanoviště). Jistě nelze vyloučit možné jednotlivé selhání konkrétního pracovníka při (ne)umožnění čerpání přestávky, na které upozornil žalovaný na straně 13 napadeného rozhodnutí, nicméně dle názoru soudu by se v takovém případě jednalo o jednotlivá pochybení v jinak fungujícím systému poskytování přestávek. Soud proto považuje za věrohodné jednotlivé výpovědi vedoucích oddělení a jejich zástupců.
101. Soud dále uvádí, že jednotliví žalobci ve svých výpovědích uváděli pouze nemožnost čerpání přestávky 30 minut, avšak v řadě případů delších směn byly poskytovány kromě přestávky 30 minut ještě dvě další přestávky, každá v délce 15 minut, ohledně kterých žalobci neuváděli žádné potíže s čerpáním, přesto se svou žádostí u ředitele věznice domáhali proplacení i těchto přestávek.
102. Za významnou považuje soud skutečnost, že všichni žalobci podepisovali každý měsíc směnové výkazy, ve kterých byly odečteny přestávky na jídlo a odpočinek od doby služby, čímž žalobci de facto potvrzovali, že jim byly poskytnuty řádné přestávky na jídlo a odpočinek dle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru, přičemž teprve dodatečně v roce 2018 vyjádřili nesouhlas s odečtením předmětných přestávek od doby služby a začali Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

požadovat jejich proplacení 4 roky zpětně. Takový postup žalobců se jeví soudu účelově vedený snahou získat neoprávněně finanční prospěch, když případného nesouladu směnových výkazů se skutečným stavem si museli být žalobci vědomi již v době, kdy tyto směnové výkazy podepisovali, přičemž na nesoulad mohli žalobci snadno upozornit, což neučinili.

103. Žádný z žalobců ve své výpovědi neuvedl, že by v případě neumožnění čerpání přestávky v plném rozsahu 30 minut neměl možnost dočerpát přestávku v průběhu dne, případně sdělit nadřízenému, že nemohl přestávku vyčerpat, pročez požaduje její proplacení. Z výpovědí žalobců naopak plyne, že nevyčerpaní celé přestávky nikomu nehlásili a dále to neřešili, čímž se dle názoru soudu sami žalobci zbavili možnosti, aby jim případná konkrétní nevyčerpaná přestávka (její část) byla započtena do doby služby a proplacena. Sami žalobci uvedli, že jim nikdo nenařizoval zkrácení přestávky, nýbrž tak činili z kolegiality, aby si ostatní kolegové mohli včas dojít na oběd atd. V této souvislosti soud uvádí, že z výpovědí žalobců a svědků plyne, že nikoli všichni příslušníci se stravovali v jídelně, nýbrž někteří konzumovali vlastní donesenou stravu, z čehož je zřejmé, že nikoli všichni příslušníci potřebovali navštívit jídelnu, nýbrž mohli trávit svou přestávku na jiném místě (například na stanovišti CR, kde je možnost přípravy jídla).
104. Dle názoru soudu je dále podstatná skutečnost, že bylo ve správním řízení prokázáno, že žádný z žalobců neměl povinnost plynoucí z pokynu nadřízených či právních předpisů, aby po dobu stanovené přestávky zůstal ve své kanceláři či na svém stanovišti, nýbrž žalobci měli možnost pobývat po dobu přestávky na jiném místě, než kde konali službu. Soud souhlasí s názorem ředitele věznice i žalovaného, že v případě pohyblivých stanovišť je v některých případech možno čerpat přestávku, aniž by nezbytně muselo dojít ke střídání příslušníka, jelikož z povahy stanoviště je zřejmé, že se jedná o dozorčí nebo strážní činnost, která není vázána na konkrétní místo ve věznici, spočívající mimo jiné v pochůzkách uvnitř i vně areálu věznice a plnění dalších úkolů. Například lze poukázat na několik pohyblivých strážních stanovišť strážní a zásahové hlídky, u kterých se počítá s tím, že příslušníci velení na toto stanoviště budou střídát příslušníky na jiných stanovištích. Konkrétně soud poukazuje na dokument – Pravidla pro výkon strážní služby ve Věznici Nové Sedlo, vydaný ředitelem věznice pod č. j. VS 7/2009/001/2015-19/VES/601, účinný od 1. 9. 2015, ve kterém u strážního stanoviště č. 5 (člen strážní a zásahové hlídky) je mezi úkoly příslušníka pod bodem 10 stanoveno, že „*v určených intervalech střídá strážné na ostatních strážních stanovištích dle pokynů VTSS*“ (vrchního inspektora strážní služby – poznámka soudu). Za zmínku stojí rovněž skutečnost, že ve zmíněném dokumentu ředitele věznice je uvedeno mezi úkoly příslušníka i střídání na pevných stálých stanovištích č. 6, 9 a 10 (tři strážní věže), kdy střídání na těchto stanovištích probíhá dle pokynů vrchního inspektora strážní služby, což se v praxi dělo, o čemž svědčí denní rozkazy vedoucího oddělení vězeňské stráže. Obdobně v oddělení výkonu trestu koordinoval čerpání přestávek inspektor dozorčí služby. V tomto směru soud odkazuje na předpis Povinnosti inspektora dozorčí služby vydaný ředitelem věznice dne 16. 6. 2016 pod č. j. VS-51903-16/ČJ-2016-801932, kde mezi obecné úkoly inspektora dozorčí služby patří koordinace výkonu dozorčí služby ve směně, přičemž řídí a úkoluje dozorce na jednotlivých stanovištích, organizuje způsob výkonu služby a součinnost dozorce směny. Soud podotýká, že výše zmíněné dokumenty byly založeny ve správním spisu ve více verzích, jelikož žalobci požadovali proplacení přestávek za období let 2014 až 2018, kdy uvedené období pokrývalo více předpisů, které na sebe časově navazovaly.

V jednotlivých verzích nejsou významné změny, a proto soud pro ilustraci uváděl výše jen jednu verzi dokumentů.

105. Pokud jde o odpovědnost příslušníka veleného na určité stanoviště po dobu čerpání přestávky, je dle názoru soudu s ohledem na obsah příloh k dennímu rozkazu evidentní, že po dobu stanovenou k čerpání přestávky velený příslušník za stanoviště neodpovídal. Žalobci namítali, že ani v případě pohyblivých stanovišť nebylo možné opustit stanoviště, aniž by došlo k vystřídání, k čemuž soud uvádí, že z jednotlivých rozpisů strážních a dozorcích stanovišť nelze dovodit, že by v případě pohyblivých stanovišť bylo nezbytné ve všech případech mít při čerpání přestávky zajištěného střídajícího příslušníka. V rozpisech stanovišť se uvádí, že bez souhlasu ředitele věznice nelze měnit ani rušit stanovený počet, zásady a rozmístění strážních a dozorcích stanovišť, z čehož však dle názoru soudu nevyplývá, že by příslušník, který je velen na pohyblivé stanoviště, nemohl v souladu s denním rozkazem vedoucího oddělení čerpat přestávku, aniž by byl vystřídán. Naopak v případech některých stanovišť (člen strážní a zásahové hlídky) bylo v pravidlech pro výkon strážní služby výslovně počítáno s tím, že příslušník velený na jmenované stanoviště zajišťuje střídání příslušníků na jiných stanovištích, aniž by po dobu střídání bylo jeho stanoviště obsazeno. Žalovaný v tomto směru správně v napadeném rozhodnutí uvedl, že ochrana věznice nespočívá jen v činnostech strážných a dozorců, nýbrž je zajištěna i jinými mechanismy (oplocení, mříže, kamerový systém, hlásiče apod.), což dle názoru soudu svědčí ve prospěch závěru, že není na překážku čerpání přestávky příslušníkem veleným na pohyblivé stanoviště, že tento nebyl na dobu přestávky vystřídán. Navíc vedoucí oddělení vězeňské stráže M. B., zástupce vedoucího oddělení vězeňské stráže L. K. i zástupce vedoucího oddělení výkonu trestu M. Š. poukázali ve svých výpovědích na prováděné posílení stanovišť co do počtu velených příslušníků pro usnadnění střídání. Zástupce vedoucího oddělení vězeňské stráže L. K. zároveň ve své výpovědi upozornil na možnost střídání příslušníků na stanovištích příslušníky na pozicích řidič, psovod a eskortní směna. Soud ověřil z denních rozkazů vedoucího oddělení vězeňské stráže, že tito pracovníci se běžně v denních rozkazech vyskytovali, přičemž v některých případech měli stanovené povinnosti v souvislosti s eskortami, což však nevylučuje, aby v době, kdy neplnili povinnosti eskorty, mohli zastoupit příslušníky na oddělení kvůli čerpání přestávky. S ohledem na výše uvedené skutečnosti soud nepřisvědčil žalobní námitce ohledně rozporu poskytování přestávek s rozpisem stanovišť strážní a dozorcí služby. Jak již soud uváděl výše, činnost strážných a dozorců velených na pohyblivá stanoviště částečně spočívala v pochůzkové činnosti uvnitř i vně areálu věznice, přičemž činnost takových dozorců a strážných byla koordinována inspektorem nebo vrchním inspektorem dozorcí, resp. strážní služby, včetně zajištění přestávky na jídlo a odpočinek. Pokud tedy žalobcům (strážným a dozorcům) bylo umožněno nadřízeným (vrchním) inspektorem čerpání přestávek v souladu s denním rozkazem vedoucího oddělení, nesdílí soud obavy žalobců z jejich případné pracovní právní či trestněprávní odpovědnosti za pohyblivé stanoviště po dobu čerpání přestávky. Soud proto s ohledem na výše popsané skutečnosti nemohl přisvědčit námitce žalobců, že pokud nebyli na pohyblivém stanovišti vystřídání v době čerpané přestávky na jídlo a odpočinek, nesli nadále odpovědnost za pohyblivé stanoviště, jako kdyby žádnou přestávku neměli.
106. Nelze rovněž přehlédnout, že otázka odpovědnosti střídaného příslušníka byla v řízení pouze hypotetická, neboť žádný z žalobců netvrdil, že by po dobu, kdy čerpal stanovenou přestávku, došlo na stanovišti, k němuž byl denním rozkazem velen, k situaci, za kterou byl volán k odpovědnosti, na což správně poukázal žalovaný v napadeném rozhodnutí.

107. Soud proto uzavírá, že z provedených důkazů vyplynulo, že žalobcům v postavení strážných a dozorců byly stanoveny přestávky na jídlo a odpočinek v rozsahu 30 minut, případně další přestávky v rozsahu 15 minut v závislosti na délce služby, přičemž žalobci tyto přestávky čerpali, a pokud jim bylo čerpání přestávky znemožněno, měli možnost na tuto skutečnost upozornit inspektora dozorčí služby, případně formou poznámky ve směnovém výkazu, a pak jim mohla být přestávka buď nahrazena, nebo proplacena.
108. Pokud jde o žalobce vykonávající funkci vrchního inspektora strážní služby (Z. B., R. K.) a další žalobce vykonávající funkci inspektora strážní služby, případně inspektora dozorčí služby, pak ze svědeckých výpovědí vedoucího oddělení vězeňské stráže M. B., zástupce vedoucího L. K., vedoucí oddělení výkonu trestu A. N., zástupce vedoucího M. Š. a listinných důkazů, zejména z výše zmiňovaných dokumentů upravujících povinnosti inspektora strážní služby, resp. dozorčí služby, vyplývá, že jsou to právě oni, kdo koordinuje výkon dozorčí služby ve směně, řídí a úkoluje dozorce na jednotlivých stanovištích, vyhodnocuje jejich činnost, organizuje způsob výkonu služby. Podle denních rozkazů měli i příslušníci vykonávající funkci inspektora strážní, resp. dozorčí služby v průběhu svých služeb plánované přestávky. Pokud inspektoři plánovali přestávku ostatním příslušníkům tak, aby byl zajištěn bezpečný chod věznice, bezpochyby bylo v jejich kompetenci naplánovat svoji přestávku s adekvátním zastoupením. Že byli žalobci vykonávající předmětné funkce pro čerpání přestávek střídání, žalobci ani nepopírají. Žalobce R. K. vypověděl, že i v případě čerpání přestávky v plné délce 30 minut musí být k dispozici, přičemž je střídán inspektorem strážní služby. Dle názoru soudu střídání inspektorem strážní služby je plně dostačující k tomu, aby žalobce R. K. jakožto vrchní inspektor strážní služby mohl čerpat svou půlhodinovou přestávku v plném rozsahu. Žalobce R. K. neuvedl žádný konkrétní příklad, kdy by ho nemohl zastoupit střídající inspektor strážní služby. V případě vyskytnutí se neočekávaných problémů a nemožnosti vyčerpat přestávku měl žalobce R. K. možnost uvést tuto skutečnost v přehledu skutečného čerpání přestávek a přestávku později dočerpat nebo si ji nechat proplatit. Tímto způsobem však zjevně nepostupoval, jelikož ve směnových výkazech každý měsíc potvrzoval správnost odečtu přestávek na jídlo a odpočinek od doby služby. Obdobné výše uvedené skutečnosti platí i pro ostatní inspektory strážní, resp. dozorčí služby. V prvostupňovém řízení byli vyslechnuti žalobci – inspektoři strážní služby J. Ž. a K. P., přičemž žalobce J. Ž. potvrdil střídání jiným příslušníkem na dobu přestávky, zatímco žalobce K. P. uvedl, že střídán není, protože je zástupcem velitele směny a nemá pevné stanoviště. Oba žalobci poukazovali na potíže s vyčerpáním celé půlhodinové přestávky, což je však v kontrastu s výpovědí inspektora strážní služby J. P., který žádost ohledně proplacení přestávek ani žalobu nepodal, a dle kterého většinou byla dodržena přestávka v rozsahu 30 minut. Uvedené rozpory soud vysvětlil již výše snahou žalobců zveličovat potíže s čerpáním přestávek ve snaze zpochybnit poskytnutí přestávky dle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru.
109. Aniž by soud zlehčoval výkon služby vrchních inspektorů strážní služby, inspektorů strážní služby a inspektorů dozorčí služby, neshledal soud ani v jejich služební činnosti žádných důvodů, pro které by nemohli službu přerušit za účelem plnohodnotného čerpání přestávky a museli by být neustále v pohotovosti. Dle názoru soudu se tedy i v případě inspektorů a vrchních inspektorů strážní, resp. dozorčí služby jednalo o výkon služby, který byl přerušitelný, a i těmto žalobcům bylo zachováno právo čerpat přestávku ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru.

110. Žalobci namítali v žalobě problémy s čerpáním přestávek při službě v eskortních směnách, aniž by v žalobě uvedli, kteří žalobci pracovali v eskortních směnách. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žádný ze žalobců nebyl zařazen do eskortní směny, což žalobci v navazujícím vyjádření nezpochybnili, přičemž soud rovněž nezjistil ze správního spisu, že by některý ze žalobců byl zařazen do eskortní směny, pročez nepovažuje soud žalobní námitku za důvodnou.
111. Soud si je vědom již výše zmíněné judikatury, která se vyvíjí tím směrem, že zpřísňuje požadavky na zorganizování služby příslušníka tak, aby tento mohl bez omezení (s výjimkou již zmíněné zákonné zakročovací povinnosti) přestávku čerpat, a pokud existuje i pouze možnost tohoto omezení, je třeba takovou situaci podřadit pod § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru. Soud však v tomto konkrétním případě dospěl k závěru, že závěry plynoucí z uvedených judikátů na danou situaci nedopadají, neboť služba, kterou vykonávali žalobci ve Věznici Nové Sedlo, nebyla nepřerušitelná a žalobci nemuseli být během přestávky ve stálé pohotovosti.
112. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2019, č. j. 8 As 257/2018-44, plyne, že § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru je třeba aplikovat zejména v situacích, kdy sice příslušník může konzumovat jídlo, je však stále dosažitelný a připravený přerušit přestávku v případě potřeby, přičemž služba je zorganizována tak, že taková potřeba běžně nastává. K tomuto závěru dospěl Nejvyšší správní soud v případě inspektora dopravního inspektorátu územního odboru Jeseník, který i během přestávky musel být připraven k výjezdům v případě nahlášení dopravní nehody. V nyní soudem posuzované věci však po vystřídání příslušníka jiným příslušníkem na jeho stanovišti (v případě pohyblivých stanovišť i bez tohoto vystřídání) mohli žalobci své stanoviště opustit a čerpat přestávku dle svého uvážení, tzn. nebylo jejich povinností setrvávat na určitém konkrétním místě ve věznici, být neustále, tedy i během stanovené přestávky, tzv. ve střehu, bez uvolnění a v neustálé připravenosti být (i nad rámec zákonné zakročovací povinnosti) kdykoliv k dispozici.
113. Soudní dvůr EU se v rozsudku ze dne 9. 9. 2021 ve věci C-107/19, *proti Dopravnímu podniku hl. m. Prahy*, zabýval situací hasiče, zaměstnance Dopravního podniku hlavního města Prahy, na níž aplikoval čl. 2 a 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2003/88/ES ze dne 4. 11. 2003, o některých aspektech úpravy pracovní doby. Soudní dvůr vyšel ze skutkových závěrů, že v době, kdy hasič čerpal přestávku, nebyla žádným způsobem zajištěna jeho zastupitelnost; byl proto po tuto dobu vybaven vysílačkou, jejímž prostřednictvím mohl být upozorněn na nutnost přerušení přestávky z důvodu potřeby okamžitě (do dvou minut) vyjet k zásahu. Z toho Soudní dvůr usoudil, že hasič „držel po dobu přestávek pracovní pohotovost, což je pojem, který v obecné rovině zahrnuje všechny doby, během nichž pracovník zůstává k dispozici zaměstnavateli, aby mohl zajistit výkon práce na žádost tohoto zaměstnavatele. (...) Soudní dvůr měl za to, že během takové doby pracovní pohotovosti musí pracovník, který je povinen zůstat na pracovišti a být bezprostředně k dispozici zaměstnavateli, pobývat vzdálený od svého rodinného a sociálního prostředí a má jen velmi malý prostor pro nakládání s časem, během něhož nejsou jeho profesní služby požadovány. Celá tato doba musí být tudíž kvalifikována jako „pracovní doba“ ve smyslu směrnice 2003/88 bez ohledu na práci skutečně vykonanou pracovníkem během uvedené doby [rozsudek ze dne 9. března 2021, *Radiotelevizija Slovenija (Doba pracovní pohotovosti na odlehlém místě)*, C-344/19, EU:C:2021:182, bod 35 a citovaná judikatura]. (...) Z toho vyplývá, že pod pojem „pracovní doba“ ve smyslu směrnice 2003/88 spadají všechny doby pracovní pohotovosti, včetně těch držených v režimu pracovní pohotovosti na zavolání, během nichž jsou omezení uložená

pracovníkovi takové povahy, že objektivně a významně ovlivňují jeho možnost během těchto dob nakládat volně s časem, během něhož nejsou jeho profesní služby požadovány, a věnovat se vlastním zájmům“. Soudní dvůr EU zdůraznil, že samotná skutečnost, že v průměru musí pracovník během doby pracovní pohotovosti přistoupit k výkonu práce pouze zřídka, nemůže vést k tomu, že by tyto doby byly považovány za „doby odpočinku“, pokud je lhůta na návrat k profesním činnostem tak krátká, že pracovníka velmi významně omezuje v možnosti nakládat během těchto dob volně se svým časem. Taková doba navíc nemůže být považována za dobu odpočinku i proto, že nepředvídatelnost možných přerušení přestávky může pracovníka stavět do „stavu trvalé ostražitosti“. K uvedenému rozhodnutí Soudního dvora EU soud podotýká, že není příléhavé k posuzované věci, jelikož se jednalo o skutkově odlišnou situaci, kdy hasič musel být připraven v pohotovosti do dvou minut vyjet k zásahu, jelikož nebyla žádným způsobem zajištěna jeho zastupitelnost. Naproti tomu v posuzované věci zastupitelnost žalobců zajištěna byla, přičemž riziko, že budou žalobci muset plnit své pracovní povinnosti v době přestávky, bylo minimální.

114. Na tento rozsudek Soudního dvora EU navázal Ústavní soud svým nálezením ze dne 18. 10. 2021, sp. zn. II. ÚS 1854/20, v němž řešil případ hasiče na Letišti Ostrava. Konstatoval, že to, „*zda práci stěžovatele lze, či nelze během přestávky na jídlo přerušit, není dáno charakterem případného zásahu, nýbrž charakterem pracovní povinnosti (pohotovosti) uložené stěžovateli. Měl-li stěžovatel povinnost být připraven zasáhnout nejpozději do tří minut, a to i během plánované přestávky na jídlo a oddech, pak vykonával práci, která ze své povahy (být ve střehu, být připraven) nemohla být přerušena. A contrario, pokud by přestávka na jídlo a oddech byla skutečně dobou odpočinku, za kterou stěžovateli nenáležela odměna, pak by si během této doby mohl odpočinout i od povinnosti být zaměstnavateli k dispozici, což pojmově vylučuje povinnost pohotovosti. Pro posouzení nároku stěžovatele je zcela irelevantní, zda během přestávek došlo, či nedošlo k potřebě zásahu, tedy zda byl stěžovatel někdy během přestávky ‚odvolán‘ k hasičskému zásahu, nebo zda k potřebě zásahu nikdy nedošlo. Doba, po kterou je zaměstnanec připraven zasáhnout, je pracovní dobou bez ohledu na to, zda k zásahu dojde, či nikoli. Pracovník ostrahy objektu přece dostane zapláceno i za směny, kdy se nikdo nepokusil do objektu vloupat, a plavčík má nárok na mzdu i za dny, kdy se v bazénu nikdo netopil. Práce hasiče rovněž spočívá z velké části v tom, že je hasič ve střehu, tedy připraven zasáhnout, pokud si to situace bude vyžadovat. Práci, která si v těchto případech zaslouhuje podle čl. 28 Listiny spravedlivou odměnu, je pouhá připravenost zasáhnout, nikoli zásah samotný. Nelze proto souhlasit s argumentem vedlejšího účastníka, aprobovaného v napadených rozhodnutích obecných soudů, že pokud stěžovatel během přestávek nikdy fakticky nezasahoval, není důvod, aby byl za svou přítomnost na pracovišti odměněn.“*

115. S ohledem na uvedené závěry rozsudku Soudního dvora EU a Ústavního soudu je třeba dovodit, že není pro posouzení předmětné věci podstatné, zda a v kolika případech museli žalobci i během přestávky (nad rámec zákonné zakročovací povinnosti) zasahovat a přerušovat přestávku. Podstatné je, zda pro takový případ byli povinni ukončit čerpání přestávky. Zde je soud přesvědčen, že z provedených důkazů vyplývá, že taková povinnost žalobcům po dobu, kdy čerpali přestávku, uložena nebyla. Jednak to plyne ze svědeckých výpovědí vedoucích oddělení M. B., A. N. a jejich zástupců, jednak ze skutečnosti, že žalobci jsou na svých pevných a mnohdy i pohyblivých stanovištích za účelem čerpání přestávky střídáni jinými příslušníky, a z listinných důkazů, zejména pak z příloh k denním rozkazům, z nichž je zřejmé, kdy a který příslušník čerpá přestávku a kým je po tuto dobu střídán. Pochopitelně nelze vyloučit situace, kdy nebylo možné (např. z personálních důvodů) příslušníku přestávku poskytnout. Z provedeného dokazování

plyne, že za této situace měli žalobci možnost dočerpání přestávky, případně jejího proplacení, čehož však žalobci nevyužívali. K takovýmto nenadálým situacím bezpochyby dochází v každém služebním poměru, a pokud by tyto situace bylo možné podřadit pod § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru, pak by odst. 1 téhož ustanovení byl pouze formálním a zcela nadbytečným.

116. Aby tedy vznikl příslušníkům nárok na započtení přestávky do doby služby, muselo by se jednat o takový výkon služby, kdy by žalobci museli být po dobu čerpání přestávky stále v pohotovosti, tedy v případě potřeby během této přestávky zasáhnout. Přitom, slovy vyjádřenými Nejvyšším správním soudem v jeho rozsudku ze dne 17. 8. 2022, č. j. 9 As 89/2021-65, „aby bylo možné konstatovat, že výkon služby příslušníků lze přerušit, musí být příslušníkům umožněno čerpat přestávky na jídlo a odpočinek nezpochybnitelným způsobem, formálně v souladu s právními předpisy a služebními předpisy, případně rozkazy tak, aby bylo zřejmé, že po celou dobu přestávky nemusí v zásadě plnit žádné služební povinnosti a úkoly spojené se stanovišti, na která jsou veleni, a mohou se věnovat pouze tomu, aby se najedli a odpočinuli si. To není popřeno samotnou skutečností, že se ve zcela výjimečných případech aktivuje jejich zákonná zakročovací povinnost. Čerpání přestávek na jídlo a odpočinek musí také fakticky umožňovat pracovní prostředí a vytíženost příslušníků. Příslušník má tedy nárok na to, aby mu v mezích daného ustanovení byla poskytnuta přestávka na jídlo a odpočinek, přičemž k proplacení neposkytnuté přestávky lze přistoupit jen za situace, v níž nebylo poskytnutí přestávky objektivně možné. Zákon o služebním poměru také počítá v § 60 odst. 3 s tím, že existuje služba, jejíž výkon nemůže být přerušen, a při výkonu takové služby nárok příslušníka v možnostech čerpání přestávky určitým způsobem omezuje.“ Soud dodává, že v případě žalobců soud již výše dovodil, že se jednalo o přerušitelnou službu ve smyslu hledisek v citovaném judikátu.
117. Soud neopomněl podrobit danou věc ani závěrům, obsaženým v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2020, č. j. 8 As 160/2018-42, v němž se Nejvyšší správní soud vyjádřil k aplikaci § 60 odst. 1 a odst. 3 zákona o služebním poměru tak, že „není rozhodné to, zda se jednalo o nepřetržitý výkon služby, ale to, zda možnosti pracoviště čerpání přestávek umožňovaly. I kdyby byl výkon služby přerušitelný a zastupitelnost by byla ve služebních předpisech předpokládána, ale samotné pracovní prostředí a vytíženost příslušníků by fakticky čerpání přestávek ve službě na jídlo a odpočinek neumožňovala, bylo by nutné dospět k závěru, že čerpané přestávky měly povahu pouze přiměřené doby na jídlo a odpočinek ve smyslu § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru.“ V tomto rozsudku aproboval Nejvyšší správní soud závěry Krajského soudu v Brně, obsažené v jeho rozsudku, jímž zrušil rozhodnutí ředitele Krajského ředitelství policie kraje Vysočina a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V uvedené věci vycházely soudy ze skutkového stavu, kdy možnost oddechu a stravování policistů závisela na aktuálním nápadu na pracovišti, kdy s ohledem na personální podstav nebylo možné na dobu přestávky na jídlo a odpočinek předat pracoviště zastupujícímu pracovníkovi. A přestože zastupitelnost policistů v určité míře byla možná, nebylo ji možno zajistit pro účely čerpání přestávky ve smyslu § 60 odst. 1 a 2 zákona o služebním poměru, přičemž takové zastoupení nebylo ani plánováno. Zdejší soud přitom dospěl k závěru, že ani tyto judikатурní závěry na danou věc nedopadají. V soudem nyní posuzované věci totiž byly příslušníkům půlhodinové přestávky plánovány v příloze denního rozkazu, jejich stanovení nebylo pro žalobce při výkonu jejich služby pouhou formalitou, jejich čerpání a dodržování bylo organizováno inspektory strážní, resp. dozorčí služby, kontrolováno příslušným vedoucím oddělení a samotné pracovní prostředí ve

věznici ani vytiženost příslušníků obecně nevylučovalo čerpání přestávek ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru.

118. Při posouzení věci přihlížel soud rovněž k rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2022, č. j. 7 As 187/2022-26, ve kterém Nejvyšší správní soud kladl důraz na fakticitu čerpání přestávek, k čemuž konstatoval, že „*vnímání fakticity čerpání přestávek nicméně nevyžaduje přezkum (ne)čerpání každé jednotlivé přestávky, často roky nazpět. Tento závěr rovněž plyne z podstaty rozlišení obou režimů a znění § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru. Uvedené ustanovení výslovně uvádí, že přiměřená doba na jídlo a odpočinek, jež se započítává do výkonu služby, náleží u služby, jejíž výkon nemůže být přerušen. Již z jazykového znění je tak zřejmé, že pro uplatnění tohoto ustanovení není rozhodné, zda výkon služby byl či nebyl v každém jednotlivém případě přerušen, ale to, zda je přerušení obecně možné. Jak bylo navíc uvedeno, smyslem institutu přestávky na jídlo a odpočinek podle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru je to, že jde o zákonem garantovanou (nárokovou) dobu, v rámci které policista nevykonává službu a tento časový úsek je určen výhradně k jeho odpočinku, a to způsobem, který daný policista zvolí*“ (rozsudek NSS ze dne 18. 7. 2019, č. j. 8 As 257/2018-44). Naopak režim podle § 60 odst. 3 představuje výjimku, která může být aplikována jen při splnění podmínek v tomto ustanovení uvedených (rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci, ze dne 27. 7. 2018, čj. 65 Ad 9/2017-53, č. 3925/2019 Sb. NSS). Smyslem uvedených režimů je tedy umožnit příslušníkům přestávku na jídlo a odpočinek čerpat v uvedeném standardu a požadované délce. Pouze pokud to nejde, má být podle § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru poskytnuta alespoň přiměřená doba na jídlo a odpočinek. (...) Nadřízení příslušníci musí přinejmenším umožnit čerpat přestávku, jejíž čas musí konkrétně určit a za tím účelem (opět) nastavit nezbytná technická (technologická) a organizační opatření zajištěná dostatečnými personálními kapacitami ke střídání příslušníků. Nesmí jít zároveň pouze o přijetí formálních opatření, ale o skutečnou faktickou možnost přestávku čerpat. Pokud by tedy nadřízení příslušníci i přes existenci opatření k čerpání přestávek např. prokazatelně vyžadovali plnění služebních úkolů v jejím průběhu, čerpání přestávky by nebylo fakticky možné.“
119. Soud se ztotožňuje s citovaným judikátem, přičemž v poměrech posuzované věci konstatuje, že ve správním řízení bylo prokázáno, že žalobcům bylo umožněno čerpání přestávek zajištěné normativně i fakticky, jak soud podrobněji rozvedl výše. Nebyla zjištěna existence žádných objektivních důvodů, které by čerpání přestávek žalobcům znemožňovaly, a žalobci v rozhodném období plánované přestávky čerpali. Nebylo prokázáno, že by nadřízení žalobcům nařizovali zkrácení přestávky či plnění pracovních povinností v době přestávky. Přestávky na jídlo a odpočinek ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru tedy systémově byly ve Věznici Nové Sedlo umožněny. Ve výjimečných případech, kdy nemohli žalobci přestávku vyčerpat, měli nárok na dočerpání přestávky, resp. její proplacení. Z provedených důkazů nebyl zjištěn ani jeden konkrétní případ, kdy by žalobcům nebyla poskytnuta přestávka a nedošlo k jejímu následnému nahrazení (dočerpání) či proplacení. Dlužno dodat, že žalobci ani žádný takový konkrétní případ neučinili součástí svých žalobních tvrzení, když pouze obecně zmiňovali občasné potíže s vyčerpáním přestávky v plné délce 30 minut.
120. Co se týče žalobci zmiňovaného rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 13. 7. 2021, č. j. 55 Ad 2/2020-147, jímž bylo vyhověno žalobě 89 příslušníků Věznice Vinařice, přičemž se dle žalobců v uvedené věci jednalo o shodnou problematiku čerpání přestávek, soud uvádí, že čerpání přestávek příslušníky ozbrojených sborů se věnovala i řada jiných soudních rozhodnutí zmiňovaných výše. Ze stručného odkazu žalobců na předmětný Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

rozsudek není zřejmé, v čem by měla spočívat shodnost problematiky čerpání přestávek ve Věznici Vinařice a ve Věznici Nové Sedlo, když žádné konkrétní skutečnosti v tomto směru žalobci neuvedli. Zmíněným rozsudkem zrušil Krajský soud v Praze rozhodnutí žalovaného kvůli nedostatkům v odůvodnění rozhodnutí a kvůli nedostatkům ve skutkových zjištěních. V nyní posuzované věci však soud takové nedostatky neshledal.

121. Ze všech výše uvedených důvodů tedy soud uzavírá, že nárok žalobců na proplacení odečtených přestávek na jídlo a odpočinek v rozhodné době nebyl shledán důvodným, a jestliže správní orgány obou stupňů dospěly ke stejnému závěru, pak rozhodnutí žalovaného, jímž v tomto rozsahu zamítl odvolání žalobců a potvrdil rozhodnutí ředitele věznice, bylo správné.
122. Soud vyhodnotil žalobu v mezích uplatněných žalobních bodů jako nedůvodnou, pročez žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
123. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil. Žalobci byli v řízení neúspěšní. Žalovanému nad rámec běžné úřední činnosti žádné náklady nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 4. ledna 2023

Ing. Mgr. Martin Jakub Brus, v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.